

Sreda, 2. oktobar 2002.

Svedok Stjepan Mesić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.10 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Mej (May). Koliko dugo ste bili u zatvoru u Gradišću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Godinu dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tamo ste bili sa Petrom Šaleom u ćeliji, je li tako?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, u istom zatvoru, ali nismo bili u istoj prostoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li upoznati s tim da je Služba državne bezbednosti snimala vaše aktivnosti sa drugim licima, sa kojima ste bili tamo?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno, mislim, smatram da vam je bilo jasno da su vas posmatrali u to vreme, da su brinuli o vama, ne znam kako da to kažem, od strane Milanka Oreščanina, operativca Državne bezbednosti?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Po prvi put čujem to ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je radio za Državnu bezbednost u

Slavonskom Brodu?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Po prvi put čujem to ime, a u Slavonskom Brodu sam bio samo nekoliko puta u svom životu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, on je posedovao vrlo detaljne informacije o vašim aktivnostima sa tom osobom. Recite mi znate li nešto o tome, zato što postoje dokazi da posle pobede HDZ-a, vi ste bili osoba koja je davala uputstva da se taj operativac ubije, čovek iz Slavonskog Broda i on je likvidiran 15. avgusta 1991. godine, na verski praznik, u nedelju.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Po prvi put čujem tako nešto. Nikada nisam bio na izvršnim funkcijama, niti sam imao bilo kakvog uticaja na bilo čiji život ili slobodu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali postoje osobe, postoje svedoci, gospodine Mesiću koji su, u skladu sa vašim instrukcijama, kidnapovale tu osobu, Mioković Milan iz Slavonskog Broda i Jokić Ivan iz Slavonskog Broda?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno ste se vi družili sa njima. Nemam ideju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe, po vašim instrukcijama, Momo Devrnja, Srbin iz Orahovca, je bio likvidiran, čovek koji je imao konflikt sa vama. Mislim da se toga sećate?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Imao sam isto onoliko uticaja koliko sam imao i na Linkolnov (Abraham Lincoln) atentat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 24. decembra, Muselinović Miodrag, sa svojom suprugom Milicom kao i komšinicom Desankom Radonjić, bio je šef SUP-a u Orahovcu i on je ubijen po vašoj instrukciji, nalogu.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Odgovor je isti kao i prethodni.

prevodioci: Može li optuženi da ponovi pitanje? Brzina je takva da je nemoguće da se prati.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da napravimo pauzu. Prevodioci ne mogu da drže korak u ovom tempu. Obojica govorite isti jezik, s toga bilo bi bolje kada biste pravili pauzu između pitanja i odgovora i takođe posle odgovora. Gospodine Miloševiću, hoćete li da imate to na umu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U skladu sa vašim instrukcijama, srpska

sela Pušina, Kokočak, Gornja Pistana, Slatinski Drenovac, bili su uništeni, je li tačno ili ne?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To nema veze sa aktuelnim činjenicama. Saznao sa za paljenje tih sela i protestovao sam. Protestovao sam kod predsjednika Tuđmana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kod koga?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Kod predsjednika Tuđmana. Vi ste se takođe družili sa njim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili ste umešani u "Aferu Hefner" 1967. godine, to je ona afera o prodaji belog roblja. Sećam se takođe da je i Tito pominjao neku aferu u koju ste vi bili umešani, a tiče se kupovine mašina za tekstilnu industriju u Leskovcu.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne. To je samo plod nečije mašte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li tačno da ste vi bili glavni organizator u aferi vezanoj za vojne podatke, abolicije državnih podataka koji su tamo čuvani. Treba li da vas podsetim zašto ste to uradili?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To nije bila afera. To ima veze sa sledećim: Državna bezbednost je čuvala podatke o mladim ljudima koji su trebali da idu da služe vojni rok. Kao predsednik opštine, dobio sam informaciju da Hrvati nisu bili dovoljno aktivni u vojsci i da se nisu upisivali u vojne škole, nisu uzimali proviziju i uopšte nisu išli u vojne škole. Bio sam iznenađen činjenicom da su samo Srbi bili ti koji su se prijavljivali. Shvatio sam da je postojao jedan određeni član u upitniku koji kaže, član 32 i to je nešto što su popunjavali zvaničnici Sekretarijata za narodnu Obranu i ja sam tražio da vidim šta je tamo napisano. Pošto je osoba koja je bila umešana, protestovala, jer je rekao da je njegov otac, njegovo ime je Slavko Sulovnjak, on je bio u vojsci i da u tom upitniku piše da je njegov otac bio ustaša iz 1941. godine i da mu je suđeno kao kriminalcu. Međutim, njegov otac je bio partizan. Njegov otac je bio penzionisan kao vojnik Jugoslavenske narodne armije, ne aktivni vojnik. Tražio sam da se to provjeri. Oni su to provjerili i utvrdili su da preko 90 posto mladih Hrvata, su bili djeca neprijatelja i da je to razlog što oni ne mogu da pohađaju te škole. Srpska djeca su imala prelazne ocjene, da se tako izrazim. To je ono što ja znam o članu 32.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ono šta su hrvatske vlasti pisale. To

nisu bili srpske vlasti.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Bilo je Srba koji su bili zaposleni u Narodnoj obrani, a ja mogu nabrojiti imena, ako vas zanima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hoćete da kažete da Hrvati nisu bili zaposleni u organima Narodne odbrane u Hrvatskoj?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Tek kad sam ja došao u Orahovicu za predsjednika općine, prvi Hrvat je postao načelnik Sekretarijata za narodnu obranu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno, dok ste bili u zatvoru, a inače taj Petar Šale, poznati nacionalista iz Šibenika, je li tako, da su vas, dok ste bili u zatvoru, vrbovali službenici Državne bezbednosti Hrvatske, upravo u postupku smanjivanja vremena koje je trebalo da izdržite u zatvoru?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Opet proizvod vaše fantazije. Ja sam suđen dvije godine i dva mjeseca, prvostepeno. Vrhovni Sud mi je skinuo na godinu dana i izdržao sam godinu dana. Ne znam zbog čega bi mene neko vrbovao? Čista fantazija.

SUDIJA MEJ: Gospodine Mesiću, podsetite nas od kada datira ta zatvorska kazna? Kada je to bilo? Kojih godina?

SVEDOK MESIĆ: Od 1975. godine, petog mjeseca, do 1976. godine, petog mjeseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste nakon toga radili u Službi državne bezbednosti Hrvatske i to u sektoru za unutrašnje neprijatelje?

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, gospodine Miloševiću. Još jedno pitanje. Zbog čega je izrečena ta kazna?

SVEDOK MESIĆ: Zbog sudionništva u "Hrvatskom proljeću". Ja sam bio predsjednik općine i sudjelovao sam u "Hrvatskom proljeću". Mogu Vam reći i sva krivična djela koja su mi se stavljala na teret, ako to Sud zanima.

SUDIJA MEJ: Da.

SVEDOK MESIĆ: Jedno krivično djelo je da sam rekao "neka se uz našu

hrvatsku vatru i sam đavo grije, samo neka vatru ne gasi”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ...

SVEDOK MESIĆ: U to vrijeme aktualna tema u čitavoj Jugoslaviji, bila je borba za amandmane na ustav. Ja sam rekao za sve one koji žele demokraciju, imaju mjesta u amandmanskom vlaku. A svaki onaj koji bude stavljao nogu pred vlak, može jedino sebi naškoditi i ostati bez noge. Isto tako rekao sam da su Hrvati sebi iskrčili put do Jadrana sabljom u ruci, a svi ostali su ili došli našom dobrotom ili našom naivnošću. To su krivična djela za koja sam ja dobio dvije godine i dva mjeseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da ste nakon toga počeli da radite u Službi državne bezbednosti za unutrašnje neprijatelje, a da ste posle toga počeli da radite i za službu bezbednosti jugoslovenske armije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Istina je da sam tražio pasoš, 15 godina nisam imao pasoš. Tražio sam da mi se kao slobodnom građaninu izda pasoš. I na odbijajuće rešenje, ja sam se žalio i to svaki puta, svake godine, nekoliko puta. To su, otprilike, svi moji kontakti s policijom, a sve drugo je samo pitanje fantazije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Niste, dakle, radili za hrvatsku Službu državne bezbednosti, niste radili za KOS, pretpostavlja sam, odnosno i pretpostavlja se da je odatle vaša veza sa Špegeljom i da datira iz tog vremena, znači datira iz nekog drugog vremena. A da li vam je poznato da je Franjo Tuđman smenio Špegelja zato što je sumnjao da je agent KOS-a, da je ovaj pobjegao u Austriju (Austria) preko Slovenije s lažnim pasošem, na ime Karla Zelenbrza, uz pomoć Josipa Manolića, bivšeg načelnika hrvatske policije. Je li tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da se radi o čistoj fantaziji dokaz je to da sam se ja, da bih se zaposlio, poslije zatvora, javio se na 150 adresa koji su tražili dilpomiranog ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite da svedok završi. Dozvolite mu da završi svoj odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Moje pitanje je bilo drugo, i odnosilo se na Špegelja ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, neka svedok završi svoj odgovor. Neka da objašnjenje.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Koja je logika da ja radim za Državnu sigurnost, a ne mogu se zaposliti i javljam se na 150 natječaja i svaki put sam odbijen. Koja je to logika? I da 15 godina nemam pasoš. A što se tiče Špegelja, situacija je sasvim poznata: na sastanku hrvatskog političkog vrha Špegelj je iznio plan koji se u Hrvatskoj spominje kao "Plan Špegelj". On je tražio, predložio je da se otmu od jugoslavenske armije skladišta u kojima je bilo naoružanje jugoslavenske armije, a da se ne diraju vojarne, nego da se uzme oružje. Budući da je u skladištima bilo nekoliko stotina, možda i tisuću tenkova, Špegelj je rekao "ako uzmemo to oružje, za svaki tenk imamo ljude obučene, koji su bili u vojsci i ukoliko Milošević želi ići na Hrvatsku, mi ga imamo čime dočekati. Na taj način izbjec ćemo rat, jer jugoslavenska armija je u rasulu. Ako budemo čekali, jugoslavenska armija će se konsolidirati, postaće srpska vojska i s njom će Milošević pokušati okupirati hrvatske teritorije." Tuđman se s tim nije složio, jedino sam ja glasao za taj prijedlog i zbog toga je otišao sa svoje funkcije general Špegelj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidim da ste stalno opterećeni Miloševićem, pošto ste me juče pominjali u svakoj drugoj rečenici. Da li iz ovoga šta ste vi sada ispričali, gospodine Mesiću, proizilazi da ste vi bili radikalniji od Tuđmana, u vašim stavovima u vezi sa ratom, radikalniji od Tuđmana?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam zadovoljan da mi je postavljeno ovo pitanje, jer ja sam odgovorio na jedan slučaj kako se može izbjeci rat: da se uzme oružje armiji iz ruke i da se izbjegne rat, jer će Hrvatska imati čim dočekati Miloševića ukoliko želi okupirati hrvatske teritorije. Dakle, radi se o jednom slučaju u kome i danas mislim da sam bio u pravu i da je general Špegelj bio u pravu. Mnogi bi životi i danas bili sačuvani i Srba i Hrvata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću da li je vama jasno sa ovim optužbama protiv Miloševića i Miloševićevom, navodno komandovanje armijom, upravo to šta ste sad rekli, da sam ja imao mogućnost da upravljam armijom, nit' bi se raspala Jugoslavija, nit' bi bilo građanskog rata. Na žalost, nisam imao tu mogućnost, pa je došlo do toga kako je došlo. Ali odgovorite mi, molim vas, pošto ste malopre govorili o motivima. Motiv da sarađujete sa državnim bezbednošću i službom, zar nije mogao biti da vam se upravo ta

kazna sa dve godine na jednu godinu smanji, što ste sami rekli, kao što je sada motiv za saradnju ovde da izbegnete kaznu i odgovornost koja vam sleduje kao čoveku ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, na vama je da postavljate pitanja, a ne da držite govore. Svedok je odgovorio da nije sarađivao sa organima državne bezbednosti, prema tome, to je, izgleda, rešeno i nema smisla dalje na tome da insistirate. Molim vas sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kad smo već kod tih, tamo, te vrste pitanja, vi ste za "Feral Tribjun" 26. aprila 1994. godine izjavili: "Bilo je dosta ubojstava čiji počinitelji, premda poznati, još nisu u zatvoru. Zna se koji je ubio Rajhl Kira, i Šabana Krivokuću, obitelj Zec. Ubojice obitelji Zec, sami su ispričali kako su silovali ženu i dvanaestogodišnju kćer i ubili ih. Jedan od njih sada radi u poslovima osiguranja u Ministarstvu odbrane. Zna se, nije lako sjediti s čovjekom čiji je telohranitelj uzeo dijete od 12 godina, opalio mu metak u potiljak, a zatim ga bacio u smeće. Shvatio sam da je i hrvatskom narodu postalo jasno da se događaju stvari koje nas vode u provaliju." Dakle, to je vaša izjava? Je li tako? Ispravno sam vas citirao. Moje pitanje glasi: da li su promene u Hrvatskoj, eto vi ste sada predsednik Hrvatske, da li je ta činjenica ...

SUDIJA MEJ: Prvo da vidimo o čemu se ovde radi. Vi ste pripisali ovaj citat svedoku. Gospodine Mesiću, reč je o citatu iz jedne novine iz meseca aprila 1994. godine. Zanima me je li taj citat tačan, pre nego što pređemo na sledeću temu?

SVEDOK MESIĆ: Tačno. Uvijek sam se borio za pravnu državu i tvrdio sam da je bilo zločina i da pravna država mora funkcionirati. Za pravnu državu borim se i sada, za individualizaciju krivnje, jer u tom slučaju prestaće kolektivno optuživanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Moje pitanje glasi: da li su promene u Hrvatskoj, dakle do kojih je došlo, eto vi ste izabrani za predsednika, dovele do raščišćavanja, evo, sa tim ubicama, a za koje ste vi naveli da su poznate, naveli ljude, imena i tako dalje? Da li ste vi na mestu šefa države uspeali da sve to raščistite i privedete pravdi?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ljudima o kojima se u ovom slučaju radi, upra-

vo se sudi u Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svih ovih žrtava koje ste vi naveli? Ili samo nekih?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Za one za koje se uspjelo doznati, ali ni jedan slučaj nije zaključen, istraga je u toku, za neke se sudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se vi osećate odgovornim za to šta se događalo i za zločine koji su izvršeni, a dok ste vi bili na najvišoj funkciji u Hrvatskoj, posle Tuđmana, dakle do 1994. godine?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženom je poznato, jer on je pravnik, da sam ja bio predsjednik hrvatskog Sabora, hrvatskog Parlamenta, a to znači *primus inter pares*, ja sam bio predsjednik Parlamenta, nisam bio u pravosudnim organima i nisam bio u izvršnoj vlasti i nisam bio u policiji. Optuženi zna koja je funkcija Parlamenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili, koliko se ja sećam i predsednik Izvršnog Odbora HDZ-a?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da. Bio sam predsjednik Izvršnog Odbora HDZ-a u 1992. godini, od siječnja (januara) do izbora do, 10. mjeseca 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bili ste, pre toga, predsednik Vlade, kada je HDZ osvojio vlast, je li tako, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Imate izvrstan podatak, bio sam predsjednik Vlade, najprije mandatar, pa predsjednik Vlade, tri mjeseca, a nakon toga sam otišao na mjesto člana Predsjedništva Jugoslavije i tamo sam bio do kraja 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hoćete da kažete da posle povratka iz Predsjedništva Jugoslavije, kada ste izabrani na mesto predsednika hrvatskog Parlamenta, da to nije bila druga po značaju funkcija u Hrvatskoj i da vi samo svoju aktivnost vezujete za formalne odluke Parlamenta koje ste donosili ili niste donosili, a ne za ukupnu političku situaciju u Hrvatskoj, stanje i sve što se događalo? Vi ste bili drugi čovek Hrvatske, je li tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Uvijek sam se zalagao za funkcioniranje pravne

države. Hrvatski Ustav poznaje trodiobu vlasti: sudsku, zakonodavnu i izvršnu. Trudio sam se da radim svoj posao, samo onaj posao koji mi daje Ustav, a to znači bio sam predsjednik Parlamenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači vi smatrate da ste radili po Ustavu i da ste radili ono šta pripada Parlamentu. Da li Parlamentu pripada pravo da šalje hrvatske trupe, na primer, u Bosnu i Hercegovinu ili to pripada izvršnoj vlasti?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Dobro je da je postavljeno ovo pitanje i mislim da ga treba razjasniti. Da bi hrvatska vojska mogla nastupiti izvan Hrvatske, šef države mogao je donijeti odluku jedino uz suglasnost hrvatskog Parlamenta. Takvu suglasnost hrvatski Parlament nikada nije izdao. Da li je netko išao izvan Hrvatske, grupe ili pojedinci, nije bilo na Parlamentu da utvrđuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću. Hoćete da kažete da se ne smatrate odgovornim zato što niste vršili svoju ustavnu funkciju, na kojoj ste maločas tako insistirali, dakle zato što Parlament nije donosio odluku koju je morao da donese? To smatrate da sa vas skida odgovornost?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Sasvim točno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama poznato da su, na primer, jedinice Republike Hrvatske izvršile napad na opštinu Brod u Bosni i Hercegovini 26. marta 1992. godine? Tu je počinjen veliki zločin. Masakrirano stanovništvo sela Sjekovac, u opštini Bosanski Brod, još čak tada Bosna i Hercegovina nije imala ni međunarodno priznanje, znači bila je u svakom pogledu deo Jugoslavije, čak i u najformalnijem. I tu su bili pripadnici 108. brigade Zbora narodne garde iz Slavenskog Broda i tako dalje. Postoji kompletna dokumentacija o počinocima. Da li je moguće da vi, kao predsednik Parlamenta, to niste znali?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Imao sam nekoliko intervencija obitelji nekih vojnika za kojih su mi roditelji rekli da su otišli u Bosnu. Tražio sam informaciju i od šefa države i od ministra obrane, oni su mi rekli da su samo dobrovoljci otišli i to oni koji su rođeni u Bosni i Hercegovini. Druge instrumente ja nisam imao, osim da se informiram, ali moram reći, ukoliko bilo tko ima saznanje da je građanin Hrvatske učinio bilo gdje zločin, treba napraviti prijavu. Hrvatska je danas pravna država i svatki će biti pozvan na odgovornost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imali ste mnogo tih prijava. Gospodine Mesiću, hoćete li vi da kažete da niste znali, kao predsednik Parlamenta, organa koji je jedini nadležan da o tome odluči ili da saglasnost, da vi niste znali da ono šta je u okviru vaših ovlašćenja urađeno, nije urađeno legalno i da niste znali da su hrvatske trupe u Bosni i Hercegovini?.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Konstatacija je točna. Ja to nisam znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ste znali da je, na primer, od 3. aprila do 9. aprila napadnut Kupres, sela Gornja Malova, Kratež, Mala Plazenica, Zagliska Šuma, grad Kupres, Begovo Selo i tako dalje?.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Čini se da će ovo da bude ponavljanje velikog dela unakrsnog ispitivanja koji smo čuli u ranijem delu Predmeta, a koje se ne tiče svedočenja ovog svedoka. Ono šta je on rekao je sledeće - on je čuo za intervencije, raspitao se i saznao je da se radi o dobrovoljcima. Možda biste, gospodine Mesiću, da bismo izbegli nabrojanje dugačkih lista ukoliko je to namera optuženog, možda biste mogli da odgovorite na ovo pitanje: možete li da nam kažete gde su se te intervencije, o kojima ste se raspitivali, desile ili sad možda ne možete da se setite?

SVEDOK MESIĆ: Ja sigurno ne znam na kojim lokacijama, ali roditelji tih mladića su mi rekli da su njihova djeca otišla u Bosnu. Na moje pitanje, ministar obrane i bivši predsednik republike su mi rekli da nijedna jedinica nije otišla, a da su otišli dobrovoljci i to oni koji su rođeni u Bosni i Hercegovini. Ja nisam imao nikakve instrumente da ispitujem istinitost tih navoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, to nisu pojedinci. Ako je kompletna bila 106. brigada iz Osjeka, specijalna jedinica "Žuti mravi" iz Vukovara, 101. zagrebačka brigada, Studentska bojna "Kralj Tomislav" iz Zagreba, Bojna "Zrinjski" iz Zagreba, Jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske kao dopuna KOS-a, "Zenge" i tako dalje ...

SUDIJA MEJ: Napravite pauzu, molim vas, gospodine Miloševiću. Svedok može da svedoči samo o onome šta je njemu lično bilo poznato. Gospodine Mesiću, tvrdi se da su ove jedinice intervenisale. Tokom svog raspitivanja, da li ste saznali nešto o tim jedinicama, o njihovom učesću?

SVEDOK MESIĆ: Vidim da optuženi vrlo dobro poznaje situaciju u Bosni i Hercegovini i da zna sve jedinice koje su ratovala, pa bi bilo da nabroji i sve srpske jedinice, jer ako zna hrvatske, više zna za one koje su dolazile iz Beograda i drugih gradova i razarali hrvatske i bosanske gradove. Ali ja još jednom odgovaram, nisam znao niti za jednu jedinicu koja bi išla iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću, da li je tačno da je vaš nećak koji nije bio dobrovoljac i koji nije bio iz Bosne i Hercegovine, bio takođe u Bosni i Hercegovini sa svojom jedinicom? Da li vam je bar to bilo poznato?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Moji nećaci nisu bili u vojsci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na to ćemo doći kasnije. A da li ... Kako možete, na primer ... Pošto smo maločas govorili o tim, o tim događajima, znači praktično agresiji za koju kažete da vi ništa niste znali, evo šta imam u ruci: "Zapovjedništvo pozadine Bosanski Brod, Sjekovac", to je ovde gde su napravili one zločine ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne zaustaviću vas. Svedok je svedočio o čemu je svedočio. On o ovome ne zna ništa. Vaša dužnost, vaša funkcija u ovom momentu je da ga unakrsno ispitujete o onome šta je on rekao u svedočenju, a ne da držite govore ili da sami svedočite. On je o ovome rekao šta je imao da kaže i ne može više ništa dalje da kaže. Kada dođe na vas red, vi ćete da izvodite svoje dokaze. Sada moramo da pređemo na neku drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja želim u vezi s tim, a šta svedok nije znao, da ga pitam kako može da ...

SUDIJA MEJ: On vam je rekao. Odgovorio vam je. On ne zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Njegov komentar, jedna potvrda jednog vojnog dokumenta koji traje 20 sekundi, da pročitam. Evo, to je fotokopija, sa pečatom i potpisom. Potvrda kojom se potvrđuje pravo interventnom vodu iz Zagreba da može izvršiti provođenje osoba ženskog pola ...

SUDIJA MEJ: Da li je to potpisao ovaj svedok? Kakva je veza sa ovim svedokom, recite pre nego što iznesete taj dokument?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vezano je sa svedokom po osnovu njegove druge po redu funkcije u hijerarhiji Republike Hrvatske, a ovde se radi o potvrdi koja se izdaje interventnom vodu iz Zagreba, glavnog grada republike Hrvatske, a gde je kabinet gospodina Mesića, da privodi žene, devojke odnosno Srkinje, za potrebe, kako se kaže "muškog pola" ...

SUDIJA MEJ: Kakva je veza, gospodine Miloševiću, kakva je veza sa ovim svedokom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, veza je da se vidi da jedinice, o kojima on ne zna ništa, ne samo da vrše zločine, nego organizuju silovanja i sve drugo i to ...

SUDIJA MEJ: To nema nikakve veze sa ovim svedokom. Vi ste ovde da unakrsno ispitajte o tim stvarima, ukoliko je to relevantno Imaćete priliku uskoro da izvedete dokaze o tome. Ono šta je bitno je da ne držite govore, da ne dokazujete da je druga strana činila zločine. Setite se da je ovo suđenje, ova optužnica se tiču određenih zločina koje se vama stavljaju na teret. Ima dokaza o tome. Treba na to da se koncentrišete.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, mogu li ja samo da kažem nešto, pošto je to očigledno važno za optuženog? Možda se ovde radi o sledećem, o tome da on osporava kredibilitet ovog svedoka Tužilaštva. Optuženi, koliko sam ja shvatio, pokušava da Sudu prezentira razne događaje koji su se desili za vreme dok je svedok bio predsednik parlamenta u Hrvatskoj i da pokaže njegovu umešanost u sukobe koji su se dešavali u tom regionu. Ova pitanja mogu da budu važna za optuženog, u pogledu pitanja odbrane teritorije i drugih aspekata ovog sukoba. Ja nisam dobio nikakva uputstva, tako da ne mogu tačno da kažem, možda se Sudu ne sviđa način na koji optuženi ispituje, ali pitanje na koje se on koncentriše je šta se dešavalo u Hrvatskoj dok je ovaj svedok bio predsednik Parlamenta Hrvatske i dok su trupe Hrvatske delovale van granica njegove zemlje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej (Kay), mnogo vremena je potrošeno u ovom suđenju govoreći o zločinima koja su vršili drugi, a što možda jeste, a možda nije relevantno za ovo suđenje. Zbog toga je bitno da vidimo da li je ove dokumente potpisao ovaj svedok. Ukoliko se radi o tome da jesu počinjeni neki zločini koji su na neki način vezani za ovog svedoka, ta veza mora da se

pokaže. Ja, međutim, mislim da ovde optuženi zapravo pokušava da nam čita liste i liste zločina trošeći vreme na stvari koje nisu relevantne za suđenje. Naše vreme je ograničeno, moramo da se držimo relevantnih pitanja. Međutim, postaviću pitanje svedoku. Gospodine Mesiću tvrdnja se sastoji u sledećem, gospodine Miloševiću vi možete da pomognete u ovome, ako želite. Bilo je opšte poznato da se čine zločini u Bosni i Hercegovini i mislim da se ovde tvrdi da se to dešavalo tokom vašeg mandata kao predsednik Parlamenta u Hrvatskoj, zbog toga ste morali da znate za te stvari, osim što su vam o tome govorili roditelji dobrovoljaca ili pripadnika oružanih snaga, kao što ste Vi rekli. Morali ste znati više o tome, bar tako se tvrdi. Da li je ovo bila opštepoznata stvar u Hrvatskoj? Da li je bila poznata vama, dok ste bili predsednik Parlamenta u to vreme?

SVEDOK MESIĆ: Dok sam bio predsednik Parlamenta, ja sam znao za logore koje je srpska strana organizirala u Bosni i Hercegovini. Dobivao sam informacije i na kraju to je bilo i prikazivano na televiziji. Ukoliko je bilo drugih zločina, oni do mene nisu dolazili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do kada ste bili predsednik Parlamenta, gospodine Mesiću? Do kog datuma?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Predsjednik Sabora sam bio od 7. rujna (septembar) 1992. godine, do 24. svibnja (maj) 1994. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, u tom periodu, molim Vas, u tom periodu, to šta vi kažete da ne znate i što kažete da ste pitali ministra, evo, 3. jula 1993. godine austrijski ministar inostranih poslova Alojz Mok (Alois Mock) kritikuje Hrvate zbog njihove vojne angažovanosti protiv Muslimana i uputio protest Vladi Hrvatske, a 4. februara, takođe dok ste vi predsednik Sabora, Savet Bezbednosti UN (UN Security Council), znači Savet bezbednosti UN, ni manje ni više, usvojio je predsedničko saopštenje u kome se upozorava Hrvatska da će biti izložena teškim posledicama, ukoliko u roku od dve nedelje ne povuče svoje regularne vojne jedinice iz Bosne. Znači u predsedničkom saopštenju Saveta bezbednosti. Znači Savet bezbednosti, objavljuje predsedničko saopštenje, vi, kao predsednik Sabora čije je to ovlašćenje, kažete da ne znate, da niste znali. Istog dana i nemački kancelar Helmut Kol (Helmut Kohl), oštro osuđuje intervenciju.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak, dozvolite svedoku da odgovori na Vašu tvrdnju o Savetu bezbednosti, a onda ćete nam reći na koji način je ovo relevantno, gospodine Miloševiću.

SVEDOK MESIĆ: Sjajno je da danas ovde optuženi izražava žaljenje zbog patnji muslimanskog naroda i to je za pohvaliti. A što se tiče onoga što je ...

SUDIJA MEJ: Molim vas da odgovorite na ovu tvrdnju u vezi sa Savetom bezbednosti i njegovom rezolucijom.

SVEDOK MESIĆ: Što se tiče rezolucije, ja sam već rekao, ono što sam ja mogao učiniti, to je da pitam predsjednika države da li su naše jedinice prešle granicu. On je rekao - "nisu". Ministar obrane je rekao - "nisu" i ja druge instrumente nisam imao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Možemo li da idemo dalje? Ja mislim da je ovo ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne nećemo da idemo dalje sa ovim, dok nam ne objasnite na koji način je ovo relevantno. Optužnica vas tereti za zločine u Hrvatskoj, u periodu između 1990. i 1992. godine. U čemu je relevantnost sukoba između Muslimana i Hrvata za te zločine navedene u optužnici?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ovde nije reč o relevantnosti za to, nego je reč o kredibilitetu svedoka koji ...

SUDIJA MEJ: Da, da, možete da postavljate pitanja o kredibilitetu svedoka, sačekajte trenutak. Možete da postavljate pitanja o kredibilitetu svedoka, ali, naravno, obavezuju Vas njegovi odgovori i morate da se držite njegovih odgovora, postavljajući dalja pitanja. I proveravati zaista njegov kredibilitet. On Vam je dao svoj odgovor o rezoluciji Savete bezbednosti. Sada dajte sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. Znači mogu da idem na sledeće pitanje. Vi ste došli 5. decembra u Sabor Hrvatske, zahvalili se na poverenju, 5. decembra 1991. godine, ima vaša čuvena izjava koja glasi: "Mislim da sam obavio zadatak, Jugoslavije više nema". Je li tako, gospodine Mesiću? Gledali smo i na filmu ovde prekjuče, inače zna je cela Jugoslavija:

“mislim da sam obavio zadatak, Jugoslavije više nema” .

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Izvršno postavljeno pitanje, a ja ću dati objašnjenje o čemu se radi. Hrvatski Parlament je mene izabrao za hrvatskog člana Predsjedništva Jugoslavije i ja sam otišao u Beograd. Prvo su mi sprečavali nekoliko mjeseci da nastupim kao predsjednik, jer se nije nikako mogla sastati savezna Skupština. Onda je srpski blok bojkotirao moj izbor za predsjednika, a pod pritiskom ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću ...

SUDIJA MEJ: Ne, gospodine Miloševiću, dajte mu da završi. Pitali ste ga nešto, dozvolite mu da odgovori.

SVEDOK MESIĆ: Na kraju sam pod pritiskom međunarodne zajednice izabran za predsjednika. Hrvatska je donijela odluku o svome osamostaljenju. Hrvatska je pod, u dogovoru sa međunarodnom zajednicom prolongirala svoj izlazak iz Jugoslavije za tri mjeseca. Taj rok je prošao, Jugoslavije više nije bilo. Savezne institucije više nisu funkcionirale. Ja sam se vratio u Zagreb i upravo sam to rekao, jer ja u Beograd nisam išao otvoriti slikarsku radnju. Ja sam u Beograd išao kao član Predsjedništva Jugoslavije, pošto nema više Jugoslavije, pošto nema više Predsjedništva, ja sam posao koji mi je povjerio Parlament izvršio i javljam se tom Parlamentu da mogu preuzeti drugu funkciju. Ne znam što bih ja radio u Beogradu kada Predsjedništva više nema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Mesiću, ovo je zaista dostojno, dostojno divljenja, ovo objašnjenje vaše izjave, ali mi niste odgovorili jeste li vi rekli to, tako mislim, da “sam obavio zadatak - Jugoslavije više nema”?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženi je pravnik i on vrlo dobro razumije što ja govorim. Moj zadatak je bio da predstavljam Hrvatsku u saveznom Predsjedništvu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema potrebe da ponavljate. Nema potrebe da ponavljate. Vi ste to rekli na hrvatsko-srpskom jeziku ili, ako hoćete, hrvatskom ili srpskom i svako je to razumeo. Sada ovo vaše objašnjenje nije dovoljno, nije neophodno. Očigledno pokušavate da relativizujete vašu izjavu, ali je to nemoguće, gospodine Mesiću. Ova izjava je suviše jasna. A recite mi, molim vas, da li vam je poznata izjava, odnosno na javnom istu-

panju na Trgu Bana Jelačića, Tuđman je 24. maja 1992. godine ... Da li vam je poznato ono šta je on rekao tada: "Rata ne bi bilo da ga Hrvatska nije želela, ali mi smo procijenili da samo ratom možemo izboriti samostalnost Hrvatske. Zbog toga smo mi i vodili politiku pregovora, a iza tih pregovora smo formirali svoje vojne jedinice. Da to nismo tako uradili, ne bismo došli do cilja". Jeli tako ili ne, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Puno je ovde bilo točaka, ali mislim da je to mogla prenijeti jedino štampa u Srbiji, jer ovo jednostavno ne odgovara istini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: A znamo ko je kontrolirao štampu u Srbiji - optuženi, Slobodan Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, na žalost gledali smo i film o tome pre par dana, na traci sa trga Bana Jelačića, ali nije bitno. Recite mi, molim vas, a da li vam je poznato da je prilikom osnivanja Savezne Republike Jugoslavije, proglašenje novog Ustava Savezne Republike Jugoslavije, 27. aprila 1992. godine, doneta Deklaracija o ciljevima nove zajedničke države, Savezne Republike Jugoslavije, u kojoj doslovce piše: "Jugoslavija nema teritorijalnih pretenzija ni prema jednoj od bivših jugoslovenskih republika". Da li vam je to poznato?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato što piše u deklaraciji o stvaranju Savezne Republike Jugoslavije, ali mi je poznato što je sve poduzeto da bi se otcjepili dijelovi Hrvatske i Bosne i Hercegovine i pripojili Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, vi ovde pričate bajke o nekakvoj granici Karlovac - Karlobag - Virovitica. Kad ste čuli i jednog funkcionera Republike Srbije da govori o granici Karlovac - Karlobag - Virovitica i kad je i jedan organ Republike Srbije, ili bilo ko u Jugoslaviji postavio to pitanje i takvu granicu? To je jedna izmišljotina koju ovde lansirate zajedno sa ovom drugom stranom. Odakle vam to?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Sasvim je razumljivo da takve izjave, oni koji su ušli u agresiju, nisu davali, ali ministar Srbije koji je bio u Vladi za vreme predsjednika Miloševića, dolazi upravo na tu granicu zajedno sa Vojislavom Šešeljom, četničkim vojvodom. Oni dolaze na tu granicu da bi potvrdili dokle su interesi Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji to ministar i da li, da li ministar, ako ide u posetu nekoj opštini, dolazi na granicu i obeležava granicu? Je li obeležavao neku granicu tamo?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Vi sasvim dobro razumijete, ako se u Hrvatsku dolazi, pogotovo oficijelni organi, da se onda javljaju organima Republike Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa i opštinski organi su organi. Ako se ide u posetu nekoj opštini, ne znači da se mora ... Nisam znao da ste toliko policijska zemlja, da ako neko ide u posetu nekoj opštini, treba da se prijavi Ministarstvu unutrašnjih poslova ili ne znam kome. Molim vas ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja nisam bio plaćen da optuženog učim hrvatske zakone. Ja sam bio plaćen da provodim hrvatske zakone.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli, gospodine Mesiću, s obzirom da ste završili fakultet, o pravu naroda na samoopredjeljenje i o tome da su napravljeni čitavi tomovi knjiga, a i međunarodno pravnih akata koji se tiču prava naroda na samoopredjeljenja? Da li to znate?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Misljam da je besmisleno pitanje. A svakako da znam o pravu na samoopredjeljenje. Ipak je malo pretjerano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda mi odgovorite, molim vas, otkud vam tvrdnja, otkud vam tvrdnja da Srbi u Hrvatskoj nemaju pravo na samoopredjeljenje? Otkud vam tvrdnja, na strani 2 vaše izjave, da je Jugoslavija po Ustavu iz 1974. godine bila ustanovljena kao konfederativna Jugoslavija? To znate i sami da je netačno. Nađite jednu ustavnu odredbu koja govori o konfederativnoj Jugoslaviji. Je li tačno ili ne, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo Jugoslavije je bilo upravo uspostavljeno kao konfederalna institucija, jer su se odluke uglavnom donosile konsenzusom i to optuženi vrlo dobro zna. On isto vrlo dobro zna da su republike, po Ustavu iz 1974. godine, nazvane "države" i isto dobro zna da su po pravu svoga udruživanja u Jugoslaviji imali pravo i na razdruživanje, jer to pravo nije konzumirano ulaskom u Jugoslaviju. Dakle, kad je nastala opasnost da bi se Hrvatskoj, Sloveniji i drugim republikama moglo dogoditi ono što se dogodilo Kosovu, Vojvodini i Crnoj Gori, Hrvatska je iskoristila svoje pravo na razdružjenje, to nam je priznala i Badinterova komisija (Badinter Commission). Pravo Srba da ima svoju državu, jasno da ima srpski

narod, ima to pravo i to je Republika Srbija, ali kao što se zna, nisu mogli, nisu mogle nacionalne manjine tražiti izdvajanja iz Republike Hrvatske. Oni su to mogli tražiti, ali nisu mogli ostvariti, jer je Republika Hrvatska bila priznata u svojim avnojevskim granicama i to optuženi vrlo dobro zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da su narodi po Ustavu Jugoslavije bili nosioci suvereniteta, a ne nikako republike? Da li vam je poznato, da li se sećate da je čak i grb Jugoslavije sadržavao pet buktinja, pet naroda u jednom plamenu, Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci i Crnogorci, pa je kasnijih šesdesetih godina uneta i šesta, kada su Muslimani proglašeni za konstitutivni narod? Da li vam je to poznato, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Konstitutivni elementi federacije bile su republike i dvije pokrajine, Vojvodina i Kosovo. To su bili konstitutivni elementi federacije. Simbolika je jedno, ali ustavne odredbe su sasvim nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi, dakle, tvrdite da u ustavima republika i Jugoslavije, ne polazi se od suverenosti naroda, nego se polazi od suverenosti administrativne teritorije republika koja je određena 1945. godine: je l' to vaša tvrdnja, samo da mi bude jasno? Neću da idem dalje da gubim vreme.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao što imam reći o konstitutivnim elementima federacije. Hrvatska je imala pravo na samoopredeljenje, a Srbi u Hrvatskoj imali su pravo na zaštitu kolektiviteta i svoga statusa kao građani Republike Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda da idemo dalje, samo da nastojimo da malo brže razjašnjavamo ove stvari. Samo mi odgovarajte sa da ili ne. Da li je tačno da su svi ustavi Hrvatske, dakle svi ustavi Hrvatske, do amandmana do 1990. godine, sadržali odredbu o položaju Srba kao konstitutivnog naroda, konstitutivnog naroda, ne nikakve nacionalne manjine koju ste vi sad tako kvalifikovali? Na primer Ustav iz 1945. godine, Ustav iz 1963. godine, Ustav iz 1974. godine. Ustavni amandmani u julu 1990. godine su doneti tako da su prvi put praktično Srbi izbačeni kao konstitutivni narod iz Ustava Hrvatske. Govorim sada o Ustavu Republike Hrvatske. Jesu li svi ustavi sadržavali odredbu o Srbima kao konstitutivnom narodu u Hrvatskoj? Da ili ne, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To se ne može odgovoriti sa da ili ne. Radi se o tome da su ustavi bili donášani, da su bili donášani u različitim vremenima, u različitim pozicijama i različitim međunarodnim okruženjima. Tako je i ustav

imao nekad jedno određenje, nekad drugo određenje. Recimo, ustav i jugoslavenski i hrvatski imao je jednu odredbu koju inače ustavi u svijetu nemaju, da ima naroda i narodnosti, dakle dvije grupe naroda, plus nacionalne manjine. Ustav se dograđivao do 1990. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači ovo što ste izbacili Srbe iz ustava 1990. godine je bilo dograđivanje Ustava. Razumem. Da li vam je poznato da je Sabor Hrvatske još 14. maja 1887. godine doneo zakon o upotrebi ćirilice? Da li vam je poznat taj podatak? Evo, slučajno.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nije mi bio poznat taj podatak, ali zahvaljujem se optuženom da mi je taj podatak dao i za mene je to značajno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je poznato i ovo drugo, ono šta je hrvatski Sabor doneo 1887. godine, vaš sabor je ukinuo 1990. godine: ukinuo je ćirilicu kao zvanično pismo? Je li vam to poznato? Otišli ste 150 godina unazad. Je li tako?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Još jedan podatak za mene, kao pravnika, je vrlo značajan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću. Da li se sećate čitavog niza zakona, da ne govorimo o preuzimanju ovih simbola one nacističke države NDH i druge stvari, na primer zakon o akademiji nauka i umjetnosti, o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, u članu 1 piše da je pravni sledbenik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 1941. do 1945. godine. Budžet za 1991. godinu ne predviđa ni jedan dinar za škole Srba u Hrvatskoj, ali predviđa za škole manjina Italijana, Čeha, Rusina, Ukrajinaca. Zakon o Vladi dozvoljava Vladi da preuzme mere protiv takozvanih "neposlušnih opština". Jedina izvršna vlast u Evropi koja ima pravo da raspušta opštine. Zakon o obrazovanju je regulisao nastavu samo na hrvatskom jeziku i tako dalje.

SUDIJA MEJ: Idemo po redu: koje je vaše pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je ne samo ponašanjem i usijavanjem atmosfere nacionalne netrpeljivosti prema Srbima, već i donošenjem čitavog niza zakona hrvatska vlast podsticala ne samo nacionalizam u Hrvatskoj, već i diskriminatorski odnos prema Srbima u Hrvatskoj? Je li tačno ili ne, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Hrvatska je donosila zakone koja je izjednačavala sve svoje građane i štitila nacionalne manjine kao i sve ranjive skupine. Nacionalne manjine su ranjive skupine i zato Hrvatskoj odgovara pozitivna diskriminacija svih ranjivih skupina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda komentarišite mi, molim vas, samo ovih nekoliko izjava: evo, pored svih ovih zakona, ima ih još mnogo koji su naravno morali da izazovu zabrinutost. Evo, na primer, sa sednice Sabora 4. oktobra 1990.godine, 4. oktobar, vaš Sabor, Damir Majović uzvikuje: "Ne vjeruj Srbima ni kad darove donose". Stjepan Sulimanac kaže: "Lica koja su se naselila iza 1918. godine u Hrvatskoj treba da za njih stvoriti zakon i zaštititi se od tih elemenata, iza 1918. godine." Zatim poslanik Ivan Milaš kaže: "Na vaše pravo odgovoriti' ćemo oštrim mačem. Dan obračuna je vrlo blizu". Onda poslanik Anđelko Klarić kaže: "Treba sve Srbe izolirati, kao što je Irak (Iraq) izolirao Kurde i napraviti geto za Srbe", je l' tako? A vaš, kako se zove prvak HDZ-a, Praljak, u "Startu" 28. aprila 1990. godine navodi: "Vani dečki već pjevaju 'zaklaćemo Srbe'" i tako dalje. Je l' to atmosfera, gospodine Mesiću, u kojoj su Srbi trebalo da sa poverenjem gledaju na sve ono šta im se dešava, a u međuvremenu otpustili ste gotovo sve Srbe iz državne uprave ...

SUDIJA MEJ: Idemo redom. Pročitali ste sada čitav niz navoda, čitav niz citata i tvrdite da su oni izrečeni u Saboru. Gospodine Mesiću, vi možete na to da se osvrnete. Kao prvo, na primer, možete da nam kažete je li vam poznato da su ovakve izjave davane i ako jesu, imate li nešto da kažete u vezi sa njima?

SVEDOK MESIĆ: Bilo je raznih nedozvoljenih izjava i svakako da su te izjave štetile Hrvatskoj. Što se tiče Slobodana Praljka, moram reći, on nikada nije bio član Hrvatske demokratske zajednice i na početku stvaranja Hrvatske demokratske zajednice, on je bio jedan od najvećih kritičara predsednika Tuđmana. Ali zašto su te dolazile, dolazile izjave? Ja i sada kažem, one nisu koristile Hrvatskoj, nego su štetile Hrvatskoj. 4. veljače (februar) 1990. godine miting Srba u Karlovcu, Slunju, Vrgin Mostu, Vojniću, Kninu. 4. ožujka (mart) 1990. godine narodni zbor na Petrovoj gori, 50.000 ljudi s Korduna, Banije, Like, Bosanske Krajine, Pokuplja, Vojvodine i Srbije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' to onda kada je Ante Marković formirao svoju stranku?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: 25. srpnja (jula) 1990. godine srpski sabor u

Srbu donosi takozvanu "Deklaraciju o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj". 1. srpnja (jul) 1990. godine u Kosovu kod Knina, službeno je objavljeno osnivanje Srpske Autonomne Oblasti Krajine u Hrvatskoj, predsjednik Milan Babić. 17. kolovoza (avgust) prve barikade u Benkovcu, Kninu i Gradačcu. 30. rujna (septembar) okupljanje i neredi ljudi u Petrinji i Dvoru i u drugim mjestima. U gradovima i u općinama gde je bilo pretežno srpsko stanovništvo bilo je natpisa "Ovo je Srbija". Bilo je osoba koje su dolazile iz Srbije i manipulirale srpskim masama u Hrvatskoj. Zašto? Zato što je Miloševiću bilo potrebno pobuniti Srbe u Hrvatskoj da bi dobio inicijalno paljenje da rat prebaci u Bosnu i Hercegovinu, jer mu je trebala Bosna i Hercegovina. To je, u stvari, radio optuženi i zato on treba odgovarati. A ove radikalne izjave, one su samo, na žalost, odgovor na aktivnosti optuženog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li je vama jasno da vi ni o čemu ne svedočite, osim o svom političko-propagandnom aktivnom delovanju za sve ovo vreme. Je li vam ovdje ni jednu činjenicu, osim svojih stavova i napada na Miloševića?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ovdje se sudji optuženom Miloševiću, za kog smatram i imam dovoljno činjenica da je kriv, jer je planirao rat, izveo rat i u taj plan ugradio zločin za koji on treba odgovarati.

SUDIJA MEJ: Vratimo se, molim vas, na predmet ovog suđenja. Gospodine Miloševiću, vi ste postavili pitanje u vezi s izjavama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavio sam pitanje upravo je li to, znači da li ti zakoni, atmosfera u Parlamentu, atmosfera u Hrvatskoj, otpuštanja hiljada ljudi iz javnih službi, policije, medija i tako dalje, čak i iz zdravstva, da li je to atmosfera koja je zabrinula Srbe ili ih je zabrinuo i pobunio, kako sad kaže gospodin Mesić, Milošević? Da li su ih pobunile činjenice života ili je došao Milošević iz Srbije da ih zabrine i pobuni, kad sve ovo citiram, šta citiram?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nije došao optuženi Milošević, došli su njegovi emisari koji su bunili Srbe u Hrvatskoj.

SUDIJA MEJ: Molim vas, komentarišete navode koji su izneti. Kao prvo, otpuštanja hiljada ljudi iz državnih službi, policije i medija, kao i iz zdravstva? Možete li da se osvrnete na to? Je li tačno da je na hiljade ljudi otpušteno s

posla?

SVEDOK MESIĆ: Mislim da je preterano govoriti o tisućama, ali da je bilo otpuštanja, bilo je, i nepotrebnog otpuštanja. Ljudi su ušli u sporove i mnogi su te sporove dobili. Ja smatram da izjave koje su radikalne, neprihvatljive, samo štete Hrvatskoj i protiv toga sam se i borio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači i atmosfera, izjave. Vi sad kažete to je negativno, ali to je bila ta atmosfera? Dakle nije Milošević podbunio Srbe, nego vaša atmosfera, vaši zakoni, vaša otpuštanja, vaši pritisci, vaši napadi na ljude. Je li tako ili ne, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Moram odgovoriti ponovo, a to sam već rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako ste rekli, nemojte čitati ponovo šta ste rekli, molim vas.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da su upravo oni koji su htjeli odvojiti djelove Hrvatske od republike Hrvatske, krivi i zbog onih radikalnih izjava do kojih je dolazilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro. Evo, pazite, neko je hteo da vas odvoji. Evo Suzan Vudvord (Susan Woodward) iz Brukings Instituta (Brookings Institute), vrlo renomirana institucija u čitavom svetu, kaže: "Kad su hrvatski radikali počeli da hapse srpske lidere u mnogim delovima Hrvatske, Srbi su izbacivani s posla zbog svoje nacionalnosti."

SUDIJA MEJ: Možete da izvodite dokaze o tome, ako želite. Da li je postojala atmosfera straha u to vreme ili to nije tako, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ: Previše je reći da je bila atmosfera straha, ali da je bilo nedoličnih i nedozvoljenih izjava, toga je bilo i bilo je i nepravilnog otpuštanja, ali su ljudi ulazili u radne sporove i te sporove su dobili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislite onih 100.000 Srba koji su pobjegli iz Hrvatske 1990. godine je dobilo sporove za svoja radna mesta? Je l' to kažete?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženi je pravnik i zna da spor može dobiti samo onaj koji tuži i koji traži sudski pravorjek.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A čuli smo malopre vaše izjave oko onih ubistava, kakao vam je izgledala pravna država. Čućemo posle još neke, prema tome, valjda se ne šalite, kako ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vreme je da se odmaknemo od ove prepirke, jer ona ni na koji način ne pomaže Sudu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, gospodine Mesiću, da li se sećate izjave čuvenog slikara Ede Murtića u riječkom "Novom listu", u junu 2000. godine. Citiram ga: "Sjećam se kako mi je nekoliko mjeseci pre izbora 1990. godine", govori o svom razgovoru sa Tuđmanom, "oduševljeno došao misleći da će od mene napraviti svoga Augustinčića . Stao me je uvjeravati kako ćemo mi sada napraviti ono što nisu napravile ustaše i Pavelić 1941. godine. Za 250.000 Srba rekao je da će spakirati kofer i odseliti, a drugih 250.000 ili ostati ili nestati." To su vaše novine, hrvatske novine, nisu beogradske. Edo Murtić je čuveni slikar, intelektualac i tako dalje. Prema tome, da li se sećate te njegove izjave, o razgovoru pre izbora 1990. godine? A ovo šta sam malopre citirao, Suzan Vudvord govori o takođe atmosferi pre izbora 1990.godine.

SUDIJA MEJ: Svedok može da komentariše ovaj intervju, odnosno razgovor sa umetnikom koga ste spomenuli.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Slikar Edo Murtić je, inače, moj prijatelj, ali priznajem da tu njegovu izjavu nisam čitao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li ste čitali, recite mi, molim vas, samo kratko ću citirati, "Feral Tribjun" od 21. aprila 2001. godine o tome da je u jesen 1991. godine u Hrvatskoj bio otvoren lov na Srbe: "Mečepovi bojovnici masovno su proizvodili leševe u manufakturi smrti, lociranoj u Pakračkoj Poljani, harali po zagrebačkim kvartovima, odvođeci ljude iz njihovih kuća i presuđujući im metkom u potiljak. Norac, Orešković i njihovi podanici u isto su vrijeme sličnim metodama obračunavali s nedužnim, gospićkim Srbima. U Zadru su organizovane spektakularne 'Kristalne noći', tokom kojih su spaljene desetine kuća, čiji su vlasnici imali krivi sastav krvnih zrnaca." Da li je to hrvatska štampa? Da li su to tačne tvrdnje, samo mi to odgovorite, gospodine Mesiću ? Da li su te tvrdnje tačne ili ovaj list laže, kad

piše o ovome šta piše, vaš hrvatski list?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Bilo je zločina i ja sam uvijek tražio da se oni ispitaju i da se počinioi kazne. Hrvatska nije bila dovoljno pravna država. Ja sam na kraju na tome i dobio izbore, jer tražim da ona u istinu bude pravna država. Bilo je zločina i zločinci za to trebaju odgovarati, ali to nije razlog da se razori Dubrovnik, da se napada, da se razara Vukovar, da se razaraju hrvatski gradovi. Zločince treba goniti. Zločince treba kazniti, ali ne razarati gradove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačno, zločince treba goniti, zločince treba kazniti, samo je ovde pitanje ko je zločinac. Samo se o tome radi. A zločince treba i goniti i kazniti i u svakom pogledu, u svakom pogledu dovesti pred pravdu. Samo je pitanje ko je zločinac. Ovde i jeste u pitanju zamena teza, gospodine Mesiću, je l' tako?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Meni se ovdje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ovde svedočite o tome da sam ja razbio Jugoslaviju, a vi ste bili za Jugoslaviju?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Meni se ovde ne sudi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tome bi se nasmejalo svako dete u Jugoslaviji.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ali mislim da možemo se vrlo brzo objasniti. Meni se ovde ne sudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa u tome i jeste stvar, u tome i jeste stvar.

SUDIJA MEJ: Napravićemo sada pauzu. Gospodine Miloševiću, vreme je za pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, želim da vam pokažem da malopre niste govorili istinu, a kada smo govorili o pitanju, tačnije o ljudima koji su se borili u Bosni i koji nisu bili dobrovoljci. I kada sam vas pitao za

vašeg nećaka koji je takođe u Bosni bio hrvatski vojnik i nije bio dobrovoljac, rođen u Slavoniji i nije bio iz Bosne i nema ništa s tim zajedničko, vi ste rekli da to nije tačno. Je l' tako? E pogledajte sad, molim vas, imate vaše svedočenje u slučaju gde govorite o tome istom, to je stranica 7.276 transkripta, ovde kad ste svedočili u ovoj zgradi, samo ću jedan ... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* ...

SUDIJA MEJ: Samo da budemo sigurni da govorimo o istoj stvari. Je l' govorite o *Predmetu Dokmanović*?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, nego o ovom drugom predmetu gde je gospodin Mesić bio zaštićeni svedok, pa ja držeci se toga, iako je "Slobodna Dalmacija" sve to objavila, ne želim da ja to pominjem, pošto je gospodin Mesić, kao što vidimo, svedok u mnogo slučajeva, svedok Tužilaštva, što takođe demonstrira inverziju ... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* ...

SUDIJA MEJ: Ne, to je samo komentar ... *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, samo da pročitam šta piše ovde, sa vašeg transkripta, a nije sa moga. Kada govorite o tome da li su bili u Bosni i Hercegovini ili ne, kaže: "Da li je nekoga tamo bilo, ne mogu da kažem. Ja nisam bio inspektor. Niti je bilo na meni da to utvrđujem, ali moj nećak, Vlatko Mesić koji je bio hrvatski vojnik, je bio u Bosni. Vratio se odande i nije bio dobrovoljac u Bosni. On je rođen u Slavoniji, nema ništa sa Bosnom, ali je bio tamo." Vi ste maločas rekli neistinu, čak ste rekli da su vam nećaci mali i tako dalje. Ovde u vašem transkriptu sa vašeg svedočenja vi govorite sasvim drugo. Je li to tako, gospodine Mesiću ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Moja dva nećaka žive u Francuskoj (France), a dva žive u Beogradu i za vreme rata bili su maloljetni. Radi se o mome rođaku, krivo je, valjda, prevedeno, koji mi je rekao da je bio u Bosni. To je jedan slučaj koji mi je rekao i ja sam ga izneo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, nisam hteo da prekidam ovu poslednju razmenu komentara, ali moram da kažem da svako pozivanje na bivše svedočenje

treba da se iznese na privatnoj sednici.

SUDIJA MEJ: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne vidim zašto bi se ovo iznosilo u privatnoj sednici, gospodine Mej, kada ja ovde ne pominjem na šta se ...

SUDIJA MEJ: Nema veze. Takva su pravila. Svako pozivanje na pitanja koja spadaju u privatnu sednicu, treba da se odvijaju na privatnoj sednici. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne vidim da sam nešto narušio vašu proceduru ovde. Kad vas je pitao predstavnik Tužilaštva da li ste rekli da ste vi, kao predsednik Parlamenta preduzeli neke mere da istražite ovo, jer je to odgovornost i dužnost Sabora da reguliše korišćenje vojske van svojih granica, da li ste formirali komisiju? Da li ste to pitanje stavili na dnevni red?

SUDIJA MEJ: Idemo na privatnu sednicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Onda nemojte, molim vas, da gubim vreme. Neću da nastavljam dalje s tim. Prema tome ...

SUDIJA MEJ: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada ste govorili istinu, gospodine Mesiću, sada ili onda kada ste davali ovu izjavu, isto pod zakletvom?

SUDIJA MEJ: On je svoje objašnjenje dao. Ima li nešto šta želite da dodate, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ: Direktno pitanje je bilo da je moj nećak bio. Ja sam rekao da nije. Rođak je bio, to znači da su pojedinci bili koji nisu rođeni u Bosni, ali ja te pojedince, osim jednoga kojeg sam znao, nisam mogao utvrditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To, nećak ili rođak, kako je ovde prevedeno, ja sam pročitao. Prema tome, tu ne može biti nikakve zabune. Samo da idemo dalje. Da li je tačno da je u vašem prisustvu Tuđman rekao da će na kraju rata Srba u Hrvatskoj biti 5 posto?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, on je rekao da je to njegova pretpostavka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno da je Tuđman smatrao da je najbolja pozicija za Hrvatsku rešenje iz 1938. godine kad je bila Banovina Hrvatska?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne. Tuđman je zauzimao stavove, budući da je Vojvodina pripala Srbiji, a pod Srbijom nikada nije bila, čak i za vrijeme Drugo svjetskog rata, Vojvodina je bila pod Glavnim štabom Hrvatske, jer Srbija nije imala glavni štab. I on je smatrao da je pogriješio AVNOJ kada Bosnu i Hercegovinu, kao povjesnu hrvatsku pokrajinu, nije predvidio kao autonomnu pokrajinu u Hrvatskoj. Taj stav on je uvijek zauzimao i smatrao je da Bosna i Hercegovina mora biti cjelovita i da treba biti u okvirima Hrvatske. Ali to AVNOJ nije uzeo u obzir. Međutim, u izornoj kampanji on je, činjenica, rekao da Hrvatska predstavlja jednu kiflu i da joj dio nedostaje, ali time nije pokrenuo nikakav postupak kojim bi on to ispravljao, kojim bi on tražio tuđe teritorije. Međutim, nakon što se vratio iz Karađorđeva, on je rekao da je Hrvatska dobila banovinske granice, plus Cazin, Kladašu i Bihać i rekao je da vam ja kažem kako je Milošević rekao, rekao je: "Slušaj, Franja, ti uzmi Cazin, Kladašu i Bihać. To meni ne treba. To je takozvana 'turska Hrvatska'". To je on rekao, a da li je tako bilo, optuženi najbolje zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa naravno da nije bilo reči o podeli Bosne. Čak smo jednom zajedničku izjavu o tome dali, da nije bilo reči o podeli Bosne, ali ta vaša objašnjenja ostaju za vas. Dakle, ovde niste govorili istinu u vezi sa prisustvom u Bosni, a ja ću kasnije ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte samo trenutak. Svedok je rekao da je govorio istinu. Nemojte da iskrivljavate njegovo svedočenje. Ako imate pitanje, postavite ga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo zbog prevoda u vašem transkriptu gde piše "nećak", a on kaže "rođak", a o nečemu drugom ne može biti reči da se razlikujemo. Molim vas u vezi sa ovim što ste sad rekli, da niste imali, ovaj, nikakve namere, evo "Globus", specijalno izdanje, to je 1. novembar 1999. godine, kaže: "Tuđman je gostovao u Kanadi (Canada), 1988. i 1989. godine i usaglasio koncepcije, prvo da Hrvatska mora biti samostalna i neovisna", i tako dalje. "Treće, Srbi moraju biti svedeni na nacionalnu manjinu, što znači da bi Hrvatska, više ili manje, trebala biti etnički čista i četvrto, ako je Srba u Bosni i Hercegovini toliko da se ne mogu svi istjerati u Srbiju, onda

jedino preostaje podela Bosne i Hercegovine kojom će čisto hrvatski krajevi, uz odgovarajuće korekcije, pripojiti etnički čistoj Hrvatskoj." Je l' i tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne znam tko je to izjavio?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vam piše u "Globusu", o planu koji je usaglašen 1988. i 1989. godine u Kanadi sa ustaškom emigracijom. Da li vam je išta poznato o tom planu?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: O tom planu ja ne znam ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tačno na osnovu ovoga šta ste maločas rekli, da je Tuđman smatrao da teritorija koja je pripadala banovini iz 1938. godine treba da bude anektirana Hrvatskoj? Je li to tačno ili ne? Pripojena.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: On je rekao da je Milošević to predložio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, ja govorim o drugoj stvari, da vam sad opet ne predočavam transkript. Možete da pogledate transkript sa istog ovog suđenja gde ste svedočili, to je strana 7.130, ali da ne bismo išli na privatnu sednicu, ja vam samo upućujem da ste vi o tome tada govorili, kao što vam je i u vezi sa ovim stavom koji ste osporili, da je Tuđman smatrao da je najbolja pozicija za Hrvatsku rešenje iz 1938. godine kad je bila banovina, takođe iz vašeg svedočenja, a na stranici 7.129 i 7.130? Recite mi dalje, da li je tačno da je HDZ za vas ekstremno nacionalistička ...

prevodioci: Mikrofon, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ako želimo da ovo ispitivanje ima bilo kakvu vrednost, trebalo bi da odemo na privatnu sednicu, ne zbog toga što mi to posebno želimo, već zbog toga što je ovo zaštićeno svedočenje, a pred jednim drugim Pretresnim većem i mi nemamo prava da učinimo bila šta drugo i kao drugo, trebalo bi da proučimo transkript.

SUDIJA MEJ: Ne želim da idemo na privatnu sednicu, to preseca unakrsno ispitivanje i otežava ljudima da ga prate. Ukoliko ovde ima nešto značajno šta treba da se razjasni, možemo da obratimo pažnju na to.

TUŽILAC NAJS: Hteo bih samo da pitam optuženog da mene podseti, kao i

Pretno veće, na kojim stranama se to nalazi?

SUDIJA MEJ: On je rekao 7.266. Gospodine Miloševiću, ukoliko želite da citirate iz transkripta, ako ima bilo kakvog značaja u ranijem svedočenju ovog svedoka, moramo da pređemo na privatnu sednicu. To su pravila koja moramo da poštujemo. Ukoliko to možemo da izbegnemo, mi bismo to izbegli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Mej, da javnost ne vidi da gospodin Mesić uglavnom ...

SUDIJA MEJ: To nema veze, to su pravila koja moramo da poštujemo. Ovo je dokazni materijal koji spada u privatnu sednicu i moramo da pređemo na privatnu sednicu. Imate li još pitanja vezana za transkript?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pitaću ga nešto iz transkripta za Dokmanovića gde nije bio zaštićeni svedok. Da li je tačno da je za vas HDZ ekstremno nacionalistička partija koja je uvela jednoobrazan način mišljenja, koja je zarobila ljude, da li je to ono šta stvarno mislite? To imate kod Dokmanovića, gde niste bili zaštićeni svedok. Na strani 1.714, u svedočenju protiv njega. Tu ste rekli da je to bilo vaše mišljenje kasnije, ne odmah od početka. Od kada ste mislili ovo?

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, da bi svedok mogao da odgovori korektno. Imamo li primerak tog transkripta, gospodine Najš? Molim primerak transkripta, pre svega, a drugo, može li svedok to da prati?

TUŽILAC NAJŠ: Na engleskom je, tako da ne verujem da može da čita. Njegov engleski možda nije dovoljno dobar da se služi time, ali imamo primerke za Pretno veće, ako želite.

SUDIJA MEJ: Mi ih imamo. Gospodine Mesiću, vama se sada sugeriše, u jednom odlomku o kome vas pita optuženi, advokat Fila kaže sledeće: "Čitali smo da ste rekli da je HDZ jedna ekstremistička nacionalistička partija, protivna demokratiji koja je uvela jednoobrazan način mišljenja i porobila ljude. Da li tako mislite?" Vi ste odgovorili: "Treba da posmatrate u kontekstu vremena kada se to dešavalo." Da li ste vi ovo rekli? Kao prvo, u vašoj izjavi se kaže da je potrebno razjašnjenje. Vi kažete da je HDZ, prvo, osnovana: "kada

sam ja bio njen član to je bila partija koja se zalagala za višepartijski sistem, za demokratizaciju društva, a onda se odnos snaga u HDZ-u promenio, a onda sam napustio HDZ kada sam postao kritičan prema njenoj politici, kada sam prestao da odobravam njenu politiku". Advokat vam je onda rekao: "To znači da je ta izjava", očigledno se poziva na tu raniju izjavu, "iz nekog kasnijeg perioda". Vi ste odgovorili: "To je iz kasnijeg perioda". Sada vas pitaju o tom komentaru da je HDZ bila ili postala ekstremna nacionalistička partija, prepreka demokratiji koja je uvela jednoulje. Možete li da nam kažete nešto o tome u jednoj rečenici, a možete i nešto opširnije.

SVEDOK MESIĆ: Kada je formiran HDZ kao i druge stranke u Hrvatskoj, nakon socijalističkog modela ja sam želio višestranačje, ja sam želio višepartijski sistem. Ja sam želio borbu mišljenja, želio sam demokraciju. Budući da su prijetnje dolazile iz Srbije, prijetnje koje je optuženi upućivao putem mitinga u Hrvatsku, one su dolazile iz Vojvodine, iz Srbije, iz Kosova, takozvani "mitinzi istine", gdje je rečeno da će ti mitingaši otići do Ljubljane, da će samo otresti noge u Zagrebu i da će srušiti vlast u Zagrebu. Ja sam smatrao da HDZ može mobilizirati ljude za otpor takvoj Miloševićевой politici i prišao sam HDZ-u, jer sam smatrao da možemo zaštititi interese Republike Hrvatske, ali zbog pogrešne politike koja je nastala kasnije, dakle pogrešne politike prema Bosni i Hercegovini, pogrešnog modela privatizacije i nedovoljnog funkcioniranja pravne države, nedovoljnog funkcioniranja institucija pravne države, ja sam tu politiku napustio, jer, na kraju, mogao sam i dalje ostati predsjednik Sabora, mogao sam participirati u toj politici, ali upravo zato što se s njom nisam slagao, ja sam tu politiku napustio i mjesto predsjednika Parlamenta i otišao u opoziciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, vi ste napustili mesto predsednika Parlamenta, kako ste sami maločas rekli, tek negde posle prve četvrtine 1994. godine. Ali po vama destruktivna politika HDZ-a počela je još marta 1991. godine, je li tako ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: U stvari imate pravo, od vašeg dogovora u Karađorđevu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači vi pripisujete destruktivnu politiku HDZ-a od marta 1991. godine meni? Je li tako, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ako ste nudili podjelu Bosne, jasno je da ste dijelom učestvovali u stvaranju pogrešne politike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao što znate, ja nikada nisam nudio podelu Bosne, niti je to bila naša politika. I ako verujete da jesam, onda mi ukažite na bar jedan jedini detalj iz koga biste to moglo da vidite.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne samo podjela Bosne, pa dovoljno je da ste plaćali vojsku u Bosni i Hercegovini. Dovoljno je pročitati knjigu generala Veljka Kadrijevića, Saveznog sekretara za narodnu obranu koji je upravo govorio o granici Virovitica - Karlovac - Karlobag, iza te granice stojite vi, gospodine optuženi, isti taj Kadrijević, Savezni sekretar za narodnu obranu, Blagoje Adžić, general Blagoje Adžić koji je bio načelnik Glavnog stožera, načelnik Generalštaba jugoslavenske vojske. Nikada nisu došli meni u Predsjedništvo, iako sam ja personificirao Vrhovnu komandu. Oni nikada nisu došli k meni. Ja sam inzistirao da idem k njima, ali oni nikada k meni. Ali zato, ako pročitate Boru Jovića i njegove knjige, pročitate Mamulu i njegove knjige, pročitate Veljka Kadrijevića i njegove knjige, videćete da su dogovori bili samo i izričito sa optuženim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To, prvo, nije tačno. Ne znam šta piše u njihovim knjigama. Mamula je otišao u penziju još pre nego što su počele ove tenzije u Hrvatskoj i kasnije u Bosni. Predpostavljam da vi pasionirano čitate te različite knjige. A recite mi, molim vas, pošto ste govorili o HDZ, znači od 1991. godine se ponašala destruktivno. Kako ste vi izdržali pune tri godine, od 1991. do 1994. godine, u toj destruktivnoj partiji i to na položaju izvršnog šefa, znači predsednika Izvršnog odbora HDZ-a?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Radi se ipak o nečemu drugom. Naime, ja sam bio predsjednik Izvršnog odbora HDZ-a, to ću vam odmah reći, od 29. prosinca (decembar) 1991. godine do 7. kolovoza (avgust) 1992. godine. To je vrijeme kad sam ja bio na čelu Izvršnog odbora HDZ-a. Naime, ovdje se radi ipak da sam ja mogao izići kada sam vidio da politika nije ona za koju sam se ja zalagao, ja sam mogao tu politiku napustiti. I istina da sam mogao. Ali u Hrvatskoj bih bio doživljen kao netko tko se ne želi suočiti sa problemima u kojima se Hrvatska nalazi i smatrali bi da nisam učinio dovoljno na ispravljanju onoga što se u Hrvatskoj događa. Ja sam smatrao da ću uspjeti sa svojim istomišljenicima dobiti prevagu u HDZ i ispraviti politiku. I zato sam, u dogovoru sa 23 zastupnika hrvatska Parlamenta, dogovarao izlazak iz HDZ-a, to je još u 1993. godini. Time bismo mi dobili kohabitaciju. Opozicija bi imala prevagu, a izvršna vlast bi bila HDZ-ova. Na taj način mnoge odluke, pretpostavljam, da bi bile drukčije. Na žalost, nisam uspio. Samo 11 zastupnika

je prešlo samnom i nismo dobili, jedan glas nam je nedostajao, nismo dobili prevagu u Saboru. A u politici je poznato da moraš dobiti kritičnu masu ako želiš napraviti iskorak. Ja sam smatrao da su 23 zastupnika dovoljno da napravimo tu kritičnu masu. Nismo uspjeli, ali ja sam otišao u opoziciju. Dakle, ne postoji jedan datum kome kažemo, "e, do sada je ova politika bila dobra, a od tog datuma politika nije dobra". Postoje kontinuitet događanja u politici - kada se skupi određena masa, onda se reagira. Ja sam reagirao onda kada sam mislio da mogu produktivno pomoći pozitivnoj klimi u Hrvatskoj i pozitivnoj politici u Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To je bilo dve godine posle ovog marta 1991. godine, kada je počela destruktivna politika HDZ-a. Vi govorite o HDZ-u da je na početku bila demokratska, i tako dalje. U programu HDZ-a koji ste, pretpostavljam, vi pisali, jer ste bili u samom vrhu, kaže se da se temelji program, između ostalog, na učenju Ante Starčevića. Podsetio bih vas samo šta je Ante Starčević pisao za Srbe. Ante Starčević je za Srbe nazivao, ne znam da l' će moći da prevedu ovo, ja ne bih umeo, "blatni skoti", "gnusna ropska stvorenja", "nakot zreo za sjekiru", "prodane mješine", "pseta austrijska".

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Kada je to pisano?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa Ante Starčević je, na primer, napisao 1870. godine, oni temelje svoj program na nauci Ante Starčevića, "narod hrvatski neće trpeti da ta sužanjska pasmina ...

SUDIJA MEJ: To Vi kažete. Svedok nije rekao tako nešto. Recite nam nešto o tom gospodinu, Anti Starčeviću, koji je pisao pre 130 godina. Je li vaš program bio temeljen na onome šta je on pisao?

SVEDOK MESIĆ: Prvo, ja nisam pisao program HDZ-a, on je bio već usvojen kad sam ja pristupio HDZ-u. Drugo, nauka Ante Starčevića nisu pojedine njegove izjave koje je on davao u ovom ili onom slučaju. Radi se o tome da je Ante Starčević kod nas zvan "otac domovine", zastupao ideju da Hrvatska mora biti samostalna. On se borio za samostalnost Hrvatske ispod Austrije i Mađarske (Hungary). U suštini on je bio liberal. I na bazi hrvatskog državnog prava, on je tražio osamostaljenje Hrvatske. Upravo to je dio koji je za mene prihvatljiv, samostalna Republika Hrvatska. Taj dio se uzima od Starčevića, ali

tamo je rečeno, što optuženi ne spominje i na antifašističkim tekovinama narодноослободилаčke борбе. То је оптужени намерно прескочио, на текovinama antifašističkim, tekovinama narодноослободилаčke борбе. Dakle nije uzeto samo od jednoga, nego sve one koji su pridonijeli da se može dobiti jedna pozitivna uloga Hrvatske i njenih građana. Zato je to u toj preambuli programa i navedeno. Ali bilo bi dobro onda kada idemo u povjest, da optuženi kaže i što je pisao Vuk Stefanović Karadžić, srpski pisac koji je rekao, "Srbi, svi i svuda", gdje je smatrao da su Hrvati ništa drugo do Srbi katoličke vjere, prema tome, to treba biti Srbija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otišli ste malo predaleko ...

SUDIJA MEJ: Mislim da Pretresnom veću neće da bude ni od kakve pomoći razmena ovakvih tvrdnji i zloupotreba ovakvih tvrdnji koje su iznete pre sto godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je politika HDZ-a vremenom postala radikalnija i da su jačali elementi koji su nalazili inspiraciju u hrvatskoj državi u Drugom svetskom ratu, to jest u fašističkoj Nezavisnoj Državi Hrvatskoj?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Što su više bili napadi na Hrvatsku, na njen integritet, to je jasno da je došlo i do ekcesa, da je došlo i do onih koji su se pozivali na Nezavisnu Državu Hrvatsku. Protiv toga sam bio, protiv te politike jesam, jer u suštini ja sam antifašist i uvek sam se za te ideje borio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja sam vas pitao ovo šta tvrdite za HDZ, a ne šta ćete da kažete za sebe.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Pa zato sam izašao iz HDZ-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju ja vidim da ste vi kao predsednik Predsedništva Jugoslavije izdali Jugoslaviju i doprineli njenom rasturanju, a onda izdali i one s kojima ste rasturali Jugoslaviju, HDZ i Tuđmana. Ne znam ko je sad na redu. Je li tačno da se Tuđman od početka stvaranja HDZ-a oslonio na najradikalniju desnu struju, u kojoj ima neskrivenih ustaša?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Trebao bih odgovoriti?

SUDIJA MEJ: Gospodine Mesiću, pre nego što odgovorite, ovde su izneti neki

navodi na koje biste trebali da se osvrnete. Naime, trebali biste da imate priliku da se na njih osvrnete. Čitav niz navoda na koje biste trebali da se osvrnete. Prvi je da ste kao predsjednik Predsjedništva Jugoslavije izdali Jugoslaviju i doprineli njenom raspadu. Jeste li vi sebe smatrali izdajnikom Jugoslavije? Mislite li da ste izdali Jugoslaviju?

SVEDOK MESIĆ: Mojim izborom u Predsjedništvu Jugoslavije, smatrao sam da ću pomoći da se kriza jugoslavenska riješi političkim putem, da ću svojim doprinosom pridonijeti da se izbegne rat. Moj prijedlog Predsjedništvu je bio da se ide u konfederalan, do kraja konfederalan sustav i da se konfederacija oroči na određeno vrijeme, tri do pet godina. Time da se republike proglašene nezavisnima, da se republike međunarodno priznaju, da jedni druge priznaju, a time međunarodna zajednica prizna i da se danom kada prestaje federacija, stvori konfederacija. Zbog čega? Jer svi su bili nezadovoljni s Jugoslavijom. Srbija je tvrdila da je bila izrabljivana. Srbija je tvrdila da su oni plaćali druge. Hrvatska je tvrdila da njene devize idu u Beograd. Ako su svi nezadovoljni, idemo u novi model. Moj je prijedlog bio konfederacija. Da utvrdimo koji poslovi idu u konfederaciju? Koliko to košta? I po kojem ključu se to plaća? Na taj prijedlog Srbija se nikad nije očitovala. Umjesto toga Milošević je predlagao čvrstu federaciju, a to je značilo da nas očekuje ono što je zadesilo Kosovo i Vojvodinu. Na to sigurno nismo mogli pristati, ali sam bio za razgovore. Smatram da je bolje pregovarati i 10 godina, nego i 10 dana ratovati. Neki su bili za ratnu i opciju, među njima sigurno Slobodan Milošević. A što sam ja mogao učiniti u Beogradu? Na koga sam ja imao utjecaj? Generali su kontaktirali Miloševića, armija je izvršavala ono što je tražio režim Slobodana Miloševića, stvaranje Velike Srbije, jer je tvrdio da Srbi ostaju u jednoj državi. Dakle u onom dijelu koji će biti Jugoslavija, u onom dijelu koji će se uzeti od Hrvatske. To u svojoj knjizi piše general Veljko Kadijević, sekretar za narodnu obranu. Znači, znači da je vojska ta koja je trebala to izvršiti kad je srbizirana do kraja, kad su otišli Hrvati, otišli Slovenci, otišli Makedonci, otišli Albanci, kad je to postala srpska armija, ona je trebala izvršiti taj posao stvaranja novih granica i taj koji je na tome radio, rušio je federaciju. Ja sam došao, poštivao Ustav i da se kroz Ustav borimo za političko rješenje. Moj jedini utjecaj je mogao biti na moje dvije tajnice, na moga savjetnika i na šeficu moga kabineta. Moram reći da su oni svi Srbi. Prema tome ne znam na koga sam ja imao utjecaj i čime sam ja mogao rušiti Jugoslaviju? Da li ja ili onaj ko je raspolagao armijom, jugoslavenskom armijom koja je pretvorena u srpsku armiju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, to da narodi Jugoslavije svi žive u jednoj zemlji, odnosilo se na Jugoslaviju, a da Srbi u Jugoslaviji žive u jednoj državi bio je jedan od razloga zbog koga Srbija želi da se sačuva Jugoslavija i to je jedino što možete mene citirati, a ne ovo šta sad izmišljate ili šta izmišlja bilo ko drugi na toj vašoj liniji ... Ali ja sam vas pitao sasvim drugu stvar. Rekli ste, pitao sam vas, da je Tuđman hteo hrvatsku državu po svaku cenu i da se od početka stvaranja HDZ-a tako jako oslonio na najradikalniju desnu struju u kojoj ima neskrivenih ustaša, je l' to vaša tvrdnja ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To nije od početka, nego kasnije su se uključivali sve radikalniji elementi i ja sam napustio tu stranku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite u vašem intervju "AIM-u" i pitanje je bilo zašto se Tuđman od početka stvaranja HDZ-a tako jako oslonio na najradikalniju desnu struju u kojoj ima neskrivenih ustaša. Vi kažete da ste bili nemoćni, da su te sile kojima se priklonio Tuđman bile jače od vas i onih snaga koje ste vi predstavljali i za koje je smatrao da će mu biti prijatelji u ratu, a da će posle rata uspeti da je neutralizira. To je vaše objašnjenje, gospodine Mesiću? Je li tako ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da sam na ovo pitanje odgovorio. U početku je HDZ bila demokratska stranka. I sad je pitanje što tamo novinar misli od početka. Od kada? Od kojeg početka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste objasnili da je to od marta 1991. godine, posle sastanka u Karađorđevu. To je vaša interpretacija stvari. Nećemo se na njoj zadržavati, samo ste posle još tri godine ostali u tom istom HDZ-u koji sad napadate.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: 1991. godine, do kraja 1992. godine ne može nikako biti tri godine, tu je problem ipak onda u matematici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno da je Tuđmanov odnos prema Bosni, da Bosna nije trebalo ni da postoji, da je to bila greška što je bila napravljena kao republika posle Drugog svetskog rata i da treba da bude pridružena Hrvatskoj?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To su bile njegove ideje da je Bosna trebala avnojevskom odlukom pripasti Hrvatskoj. O tome smo nas dva razgovarali, oboje smo pripadali opoziciji. Tuđman i ja smo bili zastupnici hrvatskog

Sabora 1965. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je tačno da se u Zagrebu razgovaralo o raseljavanju stanovništva, odnosno o deportaciji stanovništva iz Bosne? Ili kako se to kod vas zvalo, "humanitarno raseljavanje stanovništva", u stvari se radilo o ideji etničkog čišćenja, je li to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: O "humanom preseljenju" ste vi razgovarali i oni koji su mislili da je potrebno Hrvate iz Slankamena prevesti u Hrvatsku, a Srbe prevesti u Srbiju. Ja svakako u tome nisam sudjelovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću, da se ne zadržavamo, da se ne zadržavamo na tome. Ja sam vas pitao da li ste vi imali o tome svoje mišljenje, jer u transkriptu o kome sam govorio, vidi se vaše mišljenje, kaže se: "svako zdravog razuma shvata da je to etničko čišćenje".

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, pa "humanitarno preseljenje" je, u stvari, etničko čišćenje. Zato su došli vaši odredi, Dušan Silni, Arkanova garda, svi oni dolaze da bi izvršili etničko čišćenje, to čak nije ni "humanitarno preseljenje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim, gospodine Mesiću, o politici vašoj i Hrvatske, a ne govorim o tome da li je neko iz Srbije vršio, jer, kao što znate, jedino je Srbija za svih 10 godina jugoslovenske krize zadržala svoju nacionalnu strukturu i niko iz Srbije nije bio isterivan, niti paljena ijedna kuća, niti je neko maltretiran zbog svoje nacionalne pripadnosti.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Osim što je u Srbiji bilo 18 logora u kojima su bili hrvatski građani, a bježali su ispred Šešelja Hrvati iz Vojvodine i naseljavali hrvatska mjesta i mijenjali svoje kuće za kuće sa Srbima, a to je, u stvari, takozvano "humanitarno preseljenje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li znate da nije postojao nijedan logor u Jugoslaviji, odnosno u Srbiji, ni za Hrvate, ni za Muslimane, ni za koga?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Hrvatska još uvijek potražuje preko 1.300 svojih građana. Veliki dio njih poslije Vukovara i drugih mjesta gdje su izvršeni masakri, odveden je u Srbiju. Mora se znati da je jugoslavenska armija sa paravojnim formacijama koje su uz suglasnost srpskog vrha dolazili u Hrvatsku, razarali hrvatske gradove. Zašto je razoren Vukovar? Zašto su

građani Hrvatske odvođeni u Srbiju iz Vukovara? Zašto su oni prošli logore u Srbiji? Ako predsjednik Srbije ne zna da su bili logori u Srbiji, onda je to problem Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li vam je poznato, na primer, da kada je počela ta propaganda o postojanju logora u Srbiji, da su se meni obraćale razne strane delegacije koje su dolazile drugim povodima i pitale me za logore, a ja im, svakoj od njih, odgovarao: "Izvolite, imam dežurni helikopter, stavite prst na kartu gde god želite, odvešće vas da vidite da tamo nema logora, bilo gde u Srbiji i videćete da tamo nema ništa". I posle dva tri takva, takva odgovora, jedna je delegacija tražila da ode, to su bili Nemci. Pokazala prstom na kartu, rudnik u Aleksincu i otišla tamo i tamo našli samo ...

SUDIJA MEJ: Ja ću sada da vas prekinem. Vi niste ovde da biste svedočili. Vi ćete moći da svedočite kada za to dođe vreme. Gospodine Mesiću, znate li išta o kontaktima gospodina Miloševića sa stranim delegacijama? Jeste li videli neke izveštaje o tome ili čuli nešto o tome?

SVEDOK MESIĆ: Ja to ne znam, ali znam da je jugoslavenska vojska zajedno sa paravojnim formacijama izvela iz vukovarske bolnice skoro 300 ljudi i da su oni svi likvidirani u Ovčari pokraj Vukovara. Znam, isto tako, da su građani koji su zarobljeni u tome masakru Vukovara, prevezeni u Srbiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, to nije tačno. Molim vas, pogledajte ovu kartu ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, kakva je vaša teza? Šta se dogodilo u Vukovaru, ako ovo nija tačno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije tačno da je bilo ko iz Srbije odvodio građane iz Vukovara u Srbiju. Nije tačno da je bilo kakva politika Srbije uticala na rasplamsavanje sukoba u rejonu Vukovara. Tačno je da su upravo HDZ-ovi naoružani odredi upadali u kuće, u sela u okolini Vukovara, odvodili Srbe, da su hapsili, napadali ...

SUDIJA MEJ: Sporite li da je 300 osoba izvedeno iz bolnice na Ovčaru i tamo likvidirano? Sporite li to?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nemam te podatke, gospodine Mej, niti ih raspravljam sad, ali pokušaću da nađem te podatke i da vidim sa čim se tu raspolaze. U svakom slučaju mogu odgovorno da tvrdim da nikakve srpske vlasti u tome nisu imale nikakvog učešća, niti su srpske vlasti izazvale bilo kakve etničke sukobe u Vukovaru. Etničke sukobe u Vukovaru izazvali su isti oni koje sam malopre citirao da su izvodili ljude iz kuća po Zagrebu ...

SUDIJA MEJ: U redu, u redu. Ja sam vam postavio neka pitanja u vezi sa tim, a sad možemo da pređemo na ono u vezi sa čim svedok može da nam pomogne. Vi znate da vam je vreme ograničeno, gospodine Miloševiću, za unakrsno ispitivanje, znamo da i prijatelji suda moraju da dobiju priliku za pitanja. Hoće li da bude dodatnog ispitivanja?

TUŽILAC NAJS: Da, biće.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej, gospodine Tapušковиću, koliko tražite vremena, otprilike?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Teško da mogu reći. Gledaću da otpoštujem svaku vašu odluku, ali čini mi se da bi mi pola sata zaista bilo neophodno.

SUDIJA MEJ: U redu. Bojim da pola sata neće da bude moguće, jer je vreme zaista ograničeno. Eventualno možemo da produžimo zasedanje do 14.00, osim ako nema nekih tehničkih problema. Sekretar će to da nam kaže. Mislim da u ovoj sudnici ima neko drugo suđenje popodne, ali kao što znate, gospodine Miloševiću, vreme vam je i ovako i onako ograničeno, prema tome, krenimo dalje. Ako želite da sporite nešto šta je svedok rekao za vreme svog sveđenja, to možete da učinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno da osporavam gotovo sve šta je svedok rekao u toku svog iskaza, ali valjda vam je jasno da je ograničavanje vremena u ispitivanju ovog svedoka krajnje suprotno potrebama utvrđivanja istine. Uostalom, druga strana je najavila njegovo ispitivanje 10 sati, pa ga smanjila za dva i po puta, da bi se meni smanjila mogućnost unakrsnog ispitivanja, ali ja ću koristiti vreme onoliko koliko budem mogao da ga dobijem, a na vama će ostati te činjenice da mi niste omogućili da završim unakrsno ispitivanje. Gospodine Mesiću, da li vam je poznato da je u Hrvatskoj bilo 221

logora za Srbe, u raznim vremenima od 1991. do 1996. godine? Ovih pet u Srbiji koje pominjete nisu postojali. Ovde imate spisak svih 221 logora za Srbe u Hrvatskoj i mapu koja pokazuje gde se oni nalaze i koliko u kom gradu i kako i šta. Da li vam je to poznato?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Bez obzira što sam vrlo kritičan prema funkcioniranju pravne države u Hrvatskoj do 2000 godine, istina je da logora u Hrvatskoj nije bilo, ali da je bilo zloupotreba, da je bilo zločina, to je sigurno, ali ja nisam, na žalost, odgovorio na pitanje u vezi Vukovara, a to moram odgovoriti. Oni koji su vršili likvidacije, oni su odlikovani i unapređeni u činove generala i druge činove i oni sada žive u Beogradu i ovaj Sud ih sada potražuje. Prema tome, ne izmišljam ja, a iz Vukovara nisu odvedeni samo oni koji su likvidirani u Ovčari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema podacima koje ja imam, nikakva vojska nikoga nije mogla streljati niti likvidirati. Znate dobro, kao građanin Jugoslavije dok se nije raspala, i dok vi niste ...

SUDIJA MEJ: Ovo je pitanje o kome, nadam se, Pretresno veće u dogledno vreme treba da se odredi. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, jasno vam je da Jugoslovenska narodna armija nije imala ni jednog oficira koji bi izdao naređenja da se ubijaju nevini civili?

SUDIJA MEJ: U tome je upravo poenta, to je samo jedan od razloga. Sada, imate li još pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa imam ogroman broj preostalih pitanja, ali imam sada za gospodina Mesića kartu logora za Srbe iz 1991. do 1996. godine, uz listu svih logora u raznim gradovima, 221, da budemo precizni. Kada se vrati u Hrvatsku, neka to proveri i onda može odgovoriti na pitanje, zato što očigledno ne može sada da odgovori. Molim da ovu kartu pokažete na ELMO. 221 logor.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne, ne treba mi to, zato što to jednostavno nije istina. Bilo je ...

SUDIJA MEJ: Molim da je vidimo. Kakav dokument to imate, gospodine Miloševiću? Odakle je taj dokument?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Komitet koji se bavi prikupljanjem informacija o zločinima protiv humanosti koji su počinjeni, kao i kršenje međunarodnog prava, objavio je u Beogradu 5. februara 2001. godine ... Ja tada više nisam bio predsednik Jugoslavije. To je komisija koja se bavi prikupljanjem informacija o počinjenim zločinima. Ovo je karta svih logora, kao i lista, spisak logora u Hrvatskoj. Međutim, u svoj svojoj blagosti, u Bosni i Hercegovini bilo je 536. To nije složeno po redu ... Molim stavite to na projektor, tako da se to vidi.

SUDIJA MEJ: Taj dokument može da se stavi na grafoskop, tako da svedok može da ga vidi. Verovatno ga nije video. Može da bude pokazan i Tužilaštvu. Onda, gospodine Miloševiću, ukoliko želite da to dokažete, to možete da učinite kada budete predstavljali svoje dokaze. Da, gospodine Mesiću možete. Ne prekidajte. Gospodine Mesiću, samo pogledajte to, vidite da li imate nešto da kažete o tome ili ne. Čuli ste odakle to dolazi, čuli ste koji je sadržaj.

SVEDOK MESIĆ: Bilo je zločina i tražim da se svaki, svaki zločin istraži i da se krivci kazne. Ja se borim za individualizaciju krivnje, borim se da prestane kolektivno optuživanje. Ovo sa istinom nema nikakve veze, ovo što je predamnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, vi nećete ...

SUDIJA MEJ: Napravite pauzu za trenutak. Predajte dokumenta Tužilaštvu, pa neka vam ih posle vrate. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Među generalima koje ste vi naveli da su učestvovali u operacijama u Bosni bili su Milivoje Petković, Ante Roso, Slobodan Pralja, general Tolj koji su zapravo bili u hrvatskoj vojsci ...

prevodioci: Molimo optuženog da govori sporije.

SUDIJA MEJ: Prevodioci mole da malo usporite, naročito kad čitate imena i podatke.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, neki generali su sami rekli da su bili u Bosni, ali to su rekli naknadno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su rekli?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Naknadno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naknadno, a vi tvrdite da su ovi bili: Petković, Roso?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja ne tvrdim ništa. Ja samo kažem da su oni rekli. Neki su rekli da su bili u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste rekli da odluka o etničkom čišćenju Muslimana nije formalno doneta, ali je ona ostvarena? Je li to tačno ili ne?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Valjda je razumljivo ako iz jednog sela odu svi i to pod prisilom, da je onda izvršeno etničko čišćenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da ste za Peru Markovića, predsednika, gradonačelnika Čapljine rekli da je izvršio etničko čišćenje?

SUDIJA MEJ: Gospodine Milošević, na koji način da razjasnimo stvar? Ako je to relevantno, ako je neki pojedinac vršio etničko čišćenje u Bosni, kako nam to pomaže, da raspravimo ovu optužnicu. Treba da imate na pameti da napadanje drugih nije odbrana. Zbog toga se ovde ograničavamo striktno na relevantne stvari. Ono šta se istražuje na ovom suđenju su nalazi iz optužnice. Vaše napadanje drugih nije odbrana i nema skoro nikakvu relevantnost. Ako imate još nešto šta želite da pitate ovog svedoka, o njegovom svedočenju, a to nije isto što i optuživanje, izvolite. Ova institucija je obavila veliku istragu i dalje će da istražuje vaše navode protiv drugih, ali ovom Pretresnom veću nikako ne koristi da vi sada iznosite neke optužbe u vezi sa sukobom između bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata 1992. i 1993. godine, kada ovde raspravljamo o zločinima za koje se tvrdi da ste ih počinili vi i drugi u Hrvatskoj, ali takođe i u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, imam u vidu upravo profil ovog svedoka koji za sve šta se događalo, prvo optužuje mene, onda optužuje svog bivšeg predsednika i svoju bivšu stranku i svoje generale, a kojima je on davao direktive i svoje političare kojima je on davao direktive, da bi sebe zaštitio od odgovornosti, koja je ogromna i za razbijanje Jugoslavije i za sve ono za šta sada optužuje HDZ, Tuđmana i ostale faktore u Hrvatskoj, pod ovom parolom da je u pitanju pravna država i da se on bori za pravnu državu, a do

1994. se nije borio za pravnu državu.

SUDIJA MEJ: Optužbe koje može da iznosi svjedok nisu relevantne. Relevantno je njegovo svjedočenje, ono šta je on rekao i na to treba da se usresredite.

SVEDOK MESIĆ: Ja svjedočom o onim činjenicama koje su meni poznate, a ne mogu o onima koje meni nisu poznate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Mesiću, ko je srušio most u Mostaru? Je li tačno da su ga srušile hrvatske snage?

SUDIJA MEJ: Ne, na ovo pitanje neće da odgovori. Pređite na nešto drugo, gospodine Milošević. Morate da se bavite svjedočenjem ovog svjedoka, a ne da generalizujete optužbe i da ga napadate u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i bosanskim Hrvatima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li su tačne reči Imre Agotića, vašeg vojnog saveznika koje su objavljene u Zagrebu, da su najveće zločine upravo vršili onda kada su teren preuzimali vojna policija i MUP Hrvatske?

SUDIJA MEJ: O kom terenu govorite? Gospodine Milošević, postavite drugo pitanje i udaljite se od ove teme. Pređite na nešto šta je relevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću, pošto se, vi kažete, niste mešali u to, da li je tačno da ste vi, kao visoki funkcioner HDZ-a, lično išli u Bosnu i Hercegovinu i smenili Stjepana Kljujića sa mesta šefa HDZ-a u Bosni, je li to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja ga nisam smijenio, ja sam išao kao funkcioner HDZ-a, ali to nema nikakve veze sa ovim suđenjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ima i te kako veze, jer govori o vašoj direktnoj umešanosti u događaje u Bosni, a za koje vi optužujete mene.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mogu objasniti?

SUDIJA MEJ: Da, pošto ste zamoljeni.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: HDZ Bosne i Hercegovine bio je pod utjeca-

jem HDZ-a Hrvatske, jer ga je, na kraju, HDZ Hrvatske i osnovao. I kada je smijenjen prvi predsjednik HDZ Bosne i Hercegovine, onda je trebalo izabrati novog predsjednika HDZ Bosne i Hercegovine. To se moglo jedino na kongresu stranke, ali taj kongres nije bio zakazan. Bilo je zakazano Predsjedništvo. Predsjednik Tuđman me je zamolio da odem na Široki Brijeg gde je zasjedalo Predsjedništvo HDZ Bosne i Hercegovine i da interveniram kod smijenjivanja Kljujića, Stjepana Kljujića koji je u to vrijeme bio predsjednik HDZ Bosne i Hercegovine. Ja sam kontaktirao sa ljudima, otišao sam na Široki Brijeg, kontaktirao sam s ljudima i oni su mi rekli da podržavaju Stjepana Kljujića. Rekao sam Kljujiću da je moj zadatak da on bude smijenjen, ali da sam razgovarao sa ljudima i da će njemu biti izglasano povjerenje ako on ponudi ostavku. Međutim, on je podnio neopozivu ostavku i otišao je u Sarajevo. I tamo je, on me je prije pitao, "a kako ćeš to Tuđmanu objasniti, ako se meni iskaže povjerenje, ako se meni izglasa povjerenje". Reći ću "većina je bila za to da se ne prihvati ostavka i ti ćeš ostati predsjednik HDZ-a". On se u tom slučaju uplašio i za svoju egzistenciju, sjeo u auto i sa Širokog Brijega otišao u Sarajevo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je tačno da su razne odluke koje su se odnosile na Bosnu i Hercegovinu, ne samo ova što ste sad govorili, između ostalih pravili ljudi u Zagrebu, kao što je, na primer, Vice Vukojević iz Zagreba? Da li je Vice Vukojević bio član Sabora Hrvatske?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, Vice Vuković je bio član hrvatskog Sabora i pojavio se u uniformi HVO-a. Inače on je porijeklom iz Bosne i Hercegovine i ja sam predsjedniku Tuđmanu prigovorio zbog toga što čini Vice Vukojević. Upravo je to bio moj prigovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro. Vi ste razgovarali sa Vukojevićem i on vam je rekao da su streljali ljude. Je li tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to imate u ovom transkriptu na 7.061. strani.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nema, nema. On je rekao nešto drugo i molim da ne iskrivljujete ono što sam ja rekao. On je rekao da u borbi za Prozor, da je poginulo puno Muslimana. Pitao sam ga da li je netko poginuo na hrvatskoj strani, da li je ranjen. On je rekao da nije. Ja sam s njim prekinuo razgovore, jer sam smatrao da ne može biti u jednoj borbi da na jednoj strani

ginu, a na drugoj strani niko nije ni ranjen. I posle toga više nikad s njim nisam razgovarao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste se na njega naljutili zbog toga što ste ustanovili da su počinjeni zločini, ali ništa niste preduzeli. Ostalo je na tome da ste se naljutili, da više sa njim ne razgovarate. Je li tako?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženi zna da se radi o teritoriji Bosne i Hercegovine, da ja nisam mogao tamo ništa poduzimati. On to vrlo dobro zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je bilo dosta šlemova hrvatskog Parlamenta koji su odlazili u Bosnu, tamo, za vreme rata, ne samo Vice Vukojević nego i drugi u uniformama i učestvovali u ratu?

SUDIJA MEJ: Sad ću da vas prekinem, jer to je realna opasnost da ovo suđenje skrene na stranputicu, pošto vi sada govorite o stvarima o kojima svedok uopšte nije govorio u svom iskazu, a to je sukob između bosanskih Hrvata i bosanskih Muslimana. Gospodine Kej, vi ste ranije pomenuli jednu stvar, da je to možda relevantno zbog kredibiliteta ovog svedoka, međutim Pretresno veće mora da drži ovo suđenje u određenim granicama. Ovaj svedok je svedočio uglavnom o Hrvatskoj i mada postoji optužnica i za Bosnu i u tom smislu ovo može da bude relevantno, ali i dalje je pitanje u kojoj meri optuženi ima pravo, ukoliko uopšte ima pravo, da ispituje teme koje trenutno nemaju nikakve veze sa pitanjima koje je pokrenuo svedok, a nema ponekad veze ni sa onim šta je predmet ovog suđenja. To je vrlo ozbiljna stvar, zbog toga što ukoliko on nastavi da koristi isti pristup koji je koristio ranije, a to je da koristi unakrsno ispitivanje kao sredstvo da optužuje drugu stranu, moramo da se pitam u kojoj meri ima na to pravo?

PRIJATELJ SUDA KEJ: On ima pravo da napada kredibilitet ovog svedoka koji je tokom svog glavnog ispitivanja tvrdio kako je samo želeo da ojača pravnu državu i kako nije učestvovao u neprijateljstvima u tom regionu. Očigledno je da optuženi ne može to da prihvati i napada ga po osnovu, da je on imao realna saznanja o tome šta se dešava u tom području i da je učestvovao u političkim događajima kao član svoje partije. Naravno, shvatamo da postoji vremensko ograničenje za svedočenje tog svedoka i to je zapravo ono šta je ovde u pitanju. Vreme koje optuženi provodi obrađujući teme koje nisu produktivne za njegovu odbranu, naravno, mogu da ga dovedu u teškoće kada

bude došlo do toga da se brani od konkretnih optužbi. Međutim, u mnogim pogledima mislim da je on ovoga svestan. Amikusi su mnogo puta pokušavali da obezbede da on iznese svoje teze i svoju odbranu na adekvatan način i da dobije mogućnost da to uradi. Pretresno veće samo treba da odluči o vremenskim okvirima.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je poenta da on ima pravo da napadne kredibilitet svedoka postavljajući pitanja o Bosni, međutim, pravo pitanje je sledeće: koliko daleko on može u tome da ide? Meni se čini, kada je postavio pitanje u vezi sa određenom temom koja se tiče Bosne, kada je dobio odgovor na to pitanje, onda treba da pređe na drugo pitanje. U tom pogledu njemu je bilo dozvoljeno da testira kredibilitet ovog svedoka, ali predsedavajući je govorio o nečem drugom. Optuženi, po mišljenju predsedavajućeg, ide predaleko o tome i to nas dovodi u neke oblasti i neke teme koje nisu relevantne za ovo suđenje.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ja mislim da treba da kažemo da je Pretresno veće svesno pitanja koje optuženi osporava, svesno je šta on osporava i u ovom konkretnom slučaju on osporava najveći deo svedočenja ovog svedoka, tako da nije potrebno dalje to da se podvlači.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čuli ste šta je rečeno. Zna da postoje vremenska ograničenja. Suočeni smo sa pitanjem koliko daleko možete da idete u obrađivanju tema koje su periferne. Čisto periferne. I imajući u vidu, kao što je rečeno, Pretresno veće savršeno dobro zna koja pitanja i koje tvrdnje vi osporavate. Imate pravao da napadate kredibilitet ovog svedoka, ali samo u okviru onih tema koje smatrate da su važne. Imate i vi vremensko ograničenje i treba da završite sa ovim ispitivanjem što je pre moguće. Imate još sedam minuta, a onda ćemo morati da napravimo pauzu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ja sam shvatio da i pored ovih restrikcija koje su naglo izvršene u prisustvu ovog svedoka, pošto je juče ceo dan iskoristila druga strana, da ja bar danas imam ceo radni dan. Mislim da je to minimum, s tim što pretpostavljam da bi bio red da mi date nešto više vremena, kada bi ste vodili računa o saznavanju istine.

SUDIJA MEJ: Mi smo nameravali da vam damo isto koliko je imalo Tužilaštvo.

Imate još dvadeset minuta pre kraja. To znači da ostaje dvadeset minuta, a onda će i amikusi da dobiju svoje vreme, kao i Tužilaštvo za dodatno ispitivanje. Mislim da će i jedno i drugo morati da se skрати. Hajde da sada krenemo dalje. Čuli smo šta je rečeno u vezi sa Bosnom u događajima 1992., 1993. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, recite mi, vi ste bili predsednik Parlamenta i predsedavali sednicom 24. septembra 1992. godine na kojoj je razrešen dužnosti zamenik javnog tužioca u Gospiću, Đoko Kalanj, a znali ste da je Kalanj ubijen još oktobra 1991. godine. Kalanja ste razrešili tada, zato što nije dolazio na posao iako je ubijen jedanaest meseci ranije u ovim zločinima koji su poznati da su se dogodili. Je li tako, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mislim da se radi o notornoj insinuaciji. Niti sam znao da je gospodin Kalanj ubijen, niti sam znao što se s njim dogodilo. Ja sam, kao predsednik Sabora, dobio prijedlog Komisije za imenovanje i razrešenje i to sam stavio na glasovanje. Kasnije sam saznao da je taj čovjek ubijen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, prvo je ubijen od strane te vaše vlasti, a posle razrešen dužnosti, zato što ne dolazi na posao. Je li to materijalna činjenica, bez obzira na vaše znanje ili neznanje? Je li to materijalna ...

SUDIJA MEJ: Svedok je odgovorio na pitanje. Pređite na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste juče govorili da je Josip Broz Tito bio integrativni faktor. Međutim, vi ste još 1971. godine radili na razbijanju Jugoslavije, kada je na čelu Jugoslavije bio taj integrativni faktor i, pored toga, Hrvat. Je li to tako ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Opet se radi o jednoj notornoj insinuaciji. Jedno su bili moji stavovi. Hrvatska nije bila u ravnopravnoj poziciji, jer nije mogla raspolagati s devizama koje je ona stvarala. Nisu bili čisti računi. I ono što je Hrvatska tražila, u čemu sam i ja sudjelovao, bila je borba za čiste račune u odnosima među republikama i u odnosu na Jugoslaviju. A o tome zašto sam ja suđen, ja sam jučer odgovorio. Prema tome i danas smatram da je Tito bio integrativni faktor sa svojom karizmom. Bio je političar koji je vodio Jugoslaviju u vrijeme kad je ona igrala pozitivnu ulogu za vrijeme sukoba istoka i zapada. Stvarao je s drugima Pokret nesvrstanih (Non-Aligned Movement) i to je bilo pozitivno. I zato su mnogi u svijetu bili sentimentalni

prema Jugoslaviji i optuženi je to vrlo dobro znao. Zato je on tvrdio da se bori za Jugoslaviju u vrijeme kada ju je svim sredstvima rušio. A ja nisam suđen zbog toga što sam ugrožavao ili na bilo koji način tvrdio da Tito nije bio integrativni faktor, je, ali on je otišao sa životne i političke scene. Bio je produkt svoga vremena, bio je komunist, bio je boljševik. Sve je to točno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, pošto govorimo o toj atmosferi koja je, kao, iz Beograda uznemirila Srbe, je li tačno da je na kongresu HDZ-a 1990. godine u februaru, u dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu prisustvovalo trideset dva ustaška emigranta iz više zemalja iz sveta? Je li bar to nije sporno?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Kada je pripreman prvi sabor ili kongres Hrvatske demokratske zajednice bili su razgovori između vodstva HDZ-a i tadašnjeg sekretara za unutrašnje poslove, odnosno ministra unutrašnjih poslova Socijalističke Republike Hrvatske. S njim smo u razgovorima utvrdili da će doći i neki koji možda moraju odgovarati za kršenje zakona. Rečeno je da mogu doći svi koji nisu okrivljeni ili suđeni kao ratni zločinci, dakle mogu doći i otići i neće biti procesuirani, ako nisu ratni zločinci. To je bilo dogovoreno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro. Da li vam je poznato da je za razliku od tog vašeg hrvatskog ekstremnog nacionalizma, da su Srbi u Hrvatskoj na tim prvim izborima u ogromnoj većini glasali za Savez komunista Hrvatske, na čijem je čelu bio Račan, a ne za nekakvu srpsku stranku, ili za neku ideju iz Beograda? Da li vam je poznato da su 21 poslanika imali u Saboru na listi Saveza komunista Hrvatske, koji su bili Srbi?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Na izborima je bio SDP, partija za demokratske promjene, nije bila komunistička stranka. Bili su izabrani mnogi Srbi, ja ne znam koji je njihov broj, jedni na listi SDP, Stranke demokratskih promjena, drugi su bili izabrani u drugim strankama, kao i u SDS, Srpskoj demokratskoj stranci, oni su bili članovi hrvatskog Parlamenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je bilo ...

SUDIJA MEJ: Mislim da je vreme da napravimo pauzu. To je bilo poslednje pitanje pre pauze. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je jasno da sama činjenica da su se Srbi u svim krajevima u kojima su živeli, 90 posto opredelili za Račanovu stranku u kojoj su većinom bili Hrvati, da to samo po sebi govori da su imali opredeljenje za federativnu Jugoslaviju, da su želeli da ostanu državotvorni i konstitutivni narod u Hrvatskoj? Je li to tako ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Na referendumu na kome su se građani Hrvatske izjašnjavali za samostalnu Hrvatsku ili opstanak u Jugoslaviji, izjasnilo se 94,17 posto. U tom postotku su i građani srpske nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li to dovoljno govori da nije bilo reči o Velikoj Srbiji, već upravo o nečemu drugom i da je ubedljiva pobjeda HDZ-a na višestranačkim izborima, sa ekstremnim nacionalističkim programom, bila jasna poruka za Srbe šta ih čeka?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da je bilo neprihvatljivih poruka, ali nikakvog straha za Srbe nije bilo. Ekscesi dolaze onda kada emisari dolaze iz Srbije i kada se opredjeljuje vođstvo u općinama sa većinskim srpskim stanovništvom, kad se opredjeljuje, tobože za Jugoslaviju, a, u stvari, za stvaranje Velike Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nikad nije ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Oni su bili prevareni i manipulirani. Na kraju od Velike Srbije nije ostalo ništa, od tog programa nije ostalo ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi znate da taj program nije postojao, međutim, ko je doprineo, ko je doprineo zabrinutosti Srba, ja smatram da je nesumnjivo da vi spadate u one glavne, evo, na primer, vi ste u leto 1990. godine za vreme vaše posete Gospiću rekli, evo, citiram vas: "Srbi iz Hrvatske, dok oru zemlju u Hrvatskoj, mole Boga da kiša pada u Srbiji. Neka Srbi idu iz Hrvatske u Srbiju, ali neka za sobom ponesu samo onoliko zemlje koliko su je prilikom dolaska doneli na svojim opancima." Je li to vaš citat gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mene inače uopće ne interesira što vi mislite o meni i o onome što ja radim, to mi je apsolutno nevažno. A ovo nije točan citat, radi se o dva citata, optuženi je to sklopio u jedan. Radi se o tome da sam rekao: "Ne mogu Srbi u Hrvatskoj orati zemlju, a moliti Boga da kiša pada u Srbiji." To je bio odgovor onima koji su ispisivali parole po dijelovima

Hrvatske: "Ovo je Srbija". To nije Srbija, to je Hrvatska. I to sam htio njima dati na znanje, da se takva politika ne može voditi. Drugi citat, rekao sam: "Srbi u Hrvatsku kada dolaze, ne dolaze na opancima sa srpskom zemljom, da bi ovo bila Srbija, to je Hrvatska". I nisam ništa govorio što bi oni trebali odnijeti, nego da nisu donijeli Srbiju na svojim opancima. I u nastavku sam rekao: "Kao što ni Hrvati koji su otišli u Austriju, u Burgenland (Burgenland), na svojoj obući nisu odnijeli Hrvatsku, nego su je odnijeli u svojim srcima, oni su lojalni građani Republike Austrije, ali su i svijesni svoga etničkog porijekla, svijesni su svoga Hrvatskog porijekla". Opet sam poručio, znači, Srbima da je njihova domovina Hrvatska, da mogu voljeti svoju bivšu domovinu, ali moraju biti lojalni građani Republike Hrvatske. U stvari, ja sam njima dao poruku da su oni poželjni u Hrvatskoj, a ne da odlaze iz Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam se čini neumesno upoređivanje Srba u Hrvatskoj sa gastarbajterima, kada se zna da su Srbi u Hrvatskoj na tim teritorijama živeli nekoliko vekova, na svojoj zemlji, a ne, dakle, kao nikakvi gastarbajteri?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mislim da me optuženi nije razumio ili se pravi da ne razumije. Hrvati su prije više stoleća otišli u Burgenland i oni su svijesni svog hrvatskog porijekla, oni su lojalni građani Republike Austrije, oni imaju svoje općine, oni imaju svoj teritorij, oni su zaštićeni zakonima Republike Austrije kao nacionalna manjina. Ja sam to poručio Srbima, da moraju biti lojalni građani Republike Hrvatske, a ne slušati emisare Slobodana Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću, vi ste na predizbornom skupu HDZ-a 2. marta 1990. godine u Gospiću, na kome je bilo prisutno oko 15.000 Hrvata, pošto je padala kiša, bili su mnogi pod kišobranima, rekli ste: "Kada mi Hrvati stvorimo svoju državu, svi Srbi će stati pod jedan kišobran". To je skup održan na Trgu Nikole Tesle u Gospiću. Je li tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne. To je podvala, a tko je napravio tu podvalu, ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja to nemam vremena sada da dokazujem, jer mi je vreme ograničeno ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nikada to nećete ni dokazati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dokazaću ja i to kao i to da ste radili za

vojni kontraobaveštajnu službu i mnoge druge stvari koje ste vi ovde porekli.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ha,ha ... Molim uvaženi Sud ...

SUDIJA MEJ: Ne, to je samo komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na emisiji slovenačke privatne televizije 8. novembra 1995. godine naveli ste da su bivši ministar inostranih poslova Nemačke (Germany), Genšer (Hans-Dietrich Genscher) i papa Jovan Pavle II svojom neposrednom saglasnošću i podrškom koja je bila namenjana razbijanju Jugoslavije, najviše doprineli razbijanju ove zemlje. Vi ste tada doslovce rekli: "Ideju o razbijanju Jugoslavije želeo sam da prenesem onima koji su imali najjači uticaj na njenu sudbinu. Genšeru i papi. Genšer mi je omogućio kontakt sa Svetom Stolicom (The Holy See), oni su se složili sa potpunim razbijanjem Jugoslavije." Je li to tačno ili nije tačno?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Prvo molim optuženog da me ne nasmijava, jer ovo je ozbiljno mjesto. A drugo, ja nikad nisam govorio, nikada nisam govorio o razbijanju Jugoslavije sa strane Hrvatske ili Slovenije. Na tom planu radio je Slobodan Milošević i njegov režim. Ja sam govorio o osamostaljenju. Kada je Jugoslavija izgubila integrativne faktore, kada je bilo sasvim jasno da su blokirani: Izvršno vijeće, Ustavni sud, Vrhovni sud, Predsjedništvo Jugoslavije, dakle ni jedna institucija nije u funkciji, dakle, bilo je sasvim jasno da se federacija, takva kakva je bila, ne može održati. I kada je bilo sasvim jasno da Hrvatska mora tražiti izlaz, a izlaz je jedino u osamostaljenju, morali smo tražiti one koji će podržati naše pravo na osamostaljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, vi ste na pres konferenciji u Beogradu u pres centru decembra 1990. godine izjavili da nesporazum u Jugoslaviji ne postoji od dolaska HDZ u Hrvatsku na vlast, nego od 1918. godine. Da li se bar toga sećate?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, vrlo dobro se sjećam. Nije nesporazum nastao dolaskom, dolaskom HDZ -a na vlast. Nesporazumi su davno nastali prije, ali ako je potrebno, ja ću to i objasniti. Austro-Ugarska (Austro-Hungary) monarhija se nije mogla održati u onom konceptu, u onom modelu u kome je bila. Austrijski car Franjo Josip (Franz Josef) nije razumio šta se događa na prostoru te velike carevine. Franc Ferdinand (Frantz Ferdinand) smatrao je da bi na prostoru bivše carevine trebalo stvoriti personalnu uniju,

što ja sada kolokvijalno kažem, ono što je bilo sa Komonveltom (Commonwealth) - da se osamostale dijelovi Austro-Ugarske monarhije i da se stvori personalna unija. To je bila opasnost za velikosrpsku politiku koja je znala, ako dođe do osamostaljenja, pretaće ambicije za razbijanje Bosne i Hercegovine, jer je interes bio velikosrpske politike, od Garašanina pa dalje, da Srbija pređe Drinu. I ukoliko se osamostale, narodi i države na prostoru carevine, dakle neće više Srbija imati preko koga širiti svoju granicu preko, preko Drine i zbog toga Crna ruka donosi odluku da se u Sarajevu likvidira Franc Ferdinand.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Od tada su ...

SUDIJA MEJ: Mislim da smo ovu temu iscrpeli, godinu 1918.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je jasno, gospodine Mesiću, iz ovih vaših istupanja, a uključujem, na primer i vaše prisustvo na Širokom Brijegu u Bosni i Hercegovini, za one koji ne znaju gde je Široki Brijeg, gde je bilo reči o neospornosti hrvatskog "povijesnog" prava u Bosni, to ste zastupali i Boban i vi, većina učesnika, dok je, u stvari, ideju o celovitoj Bosni samo zastupao Kljujić koji je zbog toga i smenjen. Je li to tačno ili nije?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, gotovi smo sa gospodinom Kljujićem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ste, kada ste se razišli sa Tuđmanom, dok ste bili nosilac te politike, vi ste zastupali iste stavove. Vi ste onda za Hrvatsku rekli da je to "zona sumraka", da ona ide prema paragvajskom modelu, da je zona rizika, da tu važe paravojna pravila i tako dalje. Je li tako, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja ponovo moram objasniti. Rekao sam da Hrvatska nije bila pravna država, da su se u njoj događali zločini, da je bilo zloupotreba prava, da je bila tajkunizacija koja je uništavala hrvatsku privredu i zbog toga sam se ja sa tom politikom rastao. Tražio sam da Hrvatska funkcioniše kao pravna država, tražio sam i da se ne pokazuju simboli onih naci - fašizma koji su se, tu i tamo, pojavljivali u Hrvatskoj. Danas Hrvatska u svom Parlamentu ima raspravu o Zakonu o zabrani isticanja naci simbola i kažnjavanje onih koji budu to ubuduće radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću, da li vi tvrdite da vi niste doprinosili lično razvijanju te fašisoidne klime protiv Srba u Hrvatskoj, za sve vreme dok ste bili među glavnim čelnicima HDZ-a, da biste posle to sve nazvali “zonom sumraka” i tako dalje? Da li ste vi doprineli stvaranju te “zone sumraka” ili niste? Da li smatrate sebe odgovornim za doprinos toj “zoni sumraka” i za progon Srba iz Hrvatske?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da se radi o notornim podvalama. Ja sam kao dijete bio na strani antifašizma. Od 1943. sam bio na slobodnom teritoriju. Iz moje obitelji svi su bili u partizanima. Niko nije bio na drugoj strani i 11 je poginulo na strani antifašizma. Ja sam uvjereni antifašist i sve ovo mi je pomalo i bljutavo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi da li je tačno da ste kritikovali Tuđmana zbog potpisivanja Vensovog plana, kad su raspoređene Ujedinjene, predstavnici Ujedinjenih nacija (United Nations) na teritorije na kojima su bili sukobi? To su uglavnom bili zaštićene zone Ujedinjenih nacija i kritikovali ste ga zato što Hrvati ne mogu ući u Krajinu dok se nađe političko rešenje. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Kritikovao sam mnoge odluke koje je doneo predsjednik Tuđman i podržavao neke druge, ovisno od njihove poente u to vrijeme. Kada je Tuđman prijedložio da se održi referendum o samostalnosti Hrvatske, smatrao sam da su tada izbori bili dovoljni građanima Hrvatske da pokažu šta žele. Mislio sam da je to bilo dovoljno, ali Tuđman je rekao: “Ne, idemo na referendum”. Bio sam protiv referenduma, ali poslije sam vidio da je, u tom slučaju, Tuđman bio u pravu. Nekada sam ga podržavao, nekada nisam. Ali da sada diskutujem kada sam ga podržao, a kada nisam, jer mislim da to ovom Sudu nije interesantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi vi ste u dogovoru sa Tuđmanom, radi potvrde programskog opredeljenja HDZ-a na Vladi, čiji ste vi tada bili predsjednik, doneli odluku o povlačenju naoružanja rezervnog sastava milicije iz opština gde su Srbi bili većinsko stanovništvo i to su većinom bile krajinske opštine, toga se sećate, pretpostavljam.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: To je opet jedna laž, ili jedna podvala. Donesena je bila odluka da se prikupi oružje u svim općinama Republike Hrvatske, da bi se Hrvatska mogla braniti, jer je beogradska vlast donijela, prije toga, odluku da se povuče sve oružje iz Hrvatske, da bi se Hrvatska mogla staviti na koljena. Teritorijalna obrana, moram to objasniti, bila je pod

glavnom, pod štabom u Zagrebu, štabom Teritorijalne obrane. Vojska SFRJ, bila je pod Generalnim štabom u Beogradu, ali i jedno i drugo su činili oružane snage Jugoslavije. Mi smo smatrali da nije bilo ispravno uzimati oružje od Teritorijalne obrane, jer je to oružje bilo zaštićeno u Hrvatskoj, ali, očito, režimu Slobodana Miloševića i njemu potčinjenih, bilo je interesantno da se Hrvatska razoruža, a da pobunjene Srbe naoružaju, da bi se ostvario plan o kome govori i general Kadijević, a to je stvaranje granice Virovitica - Karlovac - Karlobag. Znam da je optuženom to neugodno, ali to su činjenice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema šta da mi bude neugodno. To nisu činjenice, nego vaši politički stavovi, gospodine Mesiću, jer vi ni jednu činjenicu ovde niste izneli. Vi ste uz tu odluku da pokupite oružje iz ovih srpskih krajeva, krajem juna, vi ste takođe doneli odluku da formirate Zbor nacionalne garde, što je bilo, po Ustavu, čista paravojna formacija. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Moram optuženog podsjetiti da se radi, na jednoj strani, o ilegalnim paravojnim organizacijama i legalnim paravojnim organizacijama. Jer i policija je paravojna organizacija. Nosi oružje, nosi uniforme i ima zapovjednu vertikalu, ali oni nisu vojska. Hrvatska je donijela odluku da se formira Zbor nacionalne garde koji je tebao biti nešto što su su, u stvari, kao žandarmi u Francuskoj, ili karabinjeri u Italiji (Italy). Da imamo jedinicu koja može djelovati u slučaju potrebe, da su ugroženi vitalni interesi Republike Hrvatske. To je u tome vremenu, nije bila hrvatska vojska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Takva odluka Vlade Hrvatske trebalo je da se realizuje, prvo na području Like, gde su Srbi, inače bili 93 posto stanovništva, je to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Odakle podatak 93 posto? To nema nikakve veze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Većinsko stanovništvo.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Pa, 93 posto i 51 posto, to je velika razlika, ali, kao što smo čuli, ni matematika više kod optuženog ne vrijedi ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nije poenta u tome, nego je poenta da ste tamo hteli da prvo sprovedite tu odluku. Da li je tada, dakle, kada je pogoršna politička i bezbednosna situacija, rukovodstvo krajiških Srba odlučilo da raspiše referendum o osnivanju srpske autonomne oblasti? To je

bio, valjda, kraj avgusta 1990. godine, ili kad?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Moram ponovo odgovoriti, jer sam već na to pitanje bio odgovorio: oružje je sakupljeno na čitavom teritoriju Republike Hrvatske, a referendum se nije mogao nezakonito provoditi i Hrvatska ga nije ni priznala, jer je on bio organiziran nezakonito, a u Hrvatskoj se mora poštivati zakon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je tačno da se, upravo 16. i 17. avgusta, kada je policija krenula na Benkovac gde se skupilo 10.000 Srba, da li mislite da je takav vaš potez prema Srbima u tim krajevima imao veze sa reakcijom Srba, a ne podsticanje od strane državnih organa Srbije? Kao i ovo šta ste malo pre rekli, kako je "Beograd povukao", mislite, pretpostavljam, na federalne organe Jugoslavije, a ne na rukovodstvo Republike Srbije.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mislim na optuženog i njegov režim i na njegove veze sa jugoslavenskom armijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na to ćemo doći malo kasnije. Je li ovo imalo ikakve veze sa reakcijom Srba, ovo što je policija krenula na Benkovac, gde se okupilo 10.000 Srba tada? Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Policija na nikog nije krenula tada. Ona je mogla samo osigurati zbor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, ona je išla da im pruži bezbednost.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Svakako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi mislite da su takve vaše nepromišljene odluke, da šaljete policiju tamo gde ljudi drže zbor i pored ustavne obaveze o slobodi zbora i dogovora, bila nepromišljena odluka koja je primorala Srbe da postavljaju barikade, a ne neka borba Srba za Veliku Srbiju?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam u toku ovog suđenja već i na to pitanje odgovorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mesiću. Nakon konstituisanja te hrvatske Vlade čiji ste vi bili predsednik, da li je jasno da je tada počela aktivnost organizovanog naoružavanja pripadnika HDZ-a? Je li to sporno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Bio sam predsjednik Vlade Hrvatske tri mjesec

ca prije odlaska u Beograd, a 17. kolovoz (avgust) 1990. godine počela je "balvan revolucija". Počela su zatvaranja cesta od vitalnog interesa za privredu Hrvatske. Hrvatska je morala i privredno i politički opstati. Tko je onda rušio Hrvatsku? Da li oni koji su željeli uspostaviti promjet na hrvatskim cestama ili oni koji su izvršavali zapovjesti optuženog i provocirali hrvatske vlasti?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Slučajno je optuženi, kada se to desilo, bio na letovanju u Dubrovniku i o tome čuo u novinama, ali hoćete da mi kažete da je balvan nekakvo ofanzivno sredstvo, ili je balvan sredstvo da se spreči da se uđe i da se izvrši nasilje nad ljudima? Je li neko napadnut balvanom?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da, balvani su veliko ubojito sredstvo, jer ne dozvoljavaju promet u Hrvatskoj. Ne dozvoljavaju privredu hrvatsku, da egzistira. To je teški napad na hrvatsku privredu i na hrvatsku državu. Prije toga, volio bih čuti gdje je to policija bilo koga napala, da bi se morale zatvarati hrvatske ceste. Ja bih volio to, već jednom, čuti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja sam vam izneo niz primera, a iznosio sam ih, inače, ovde u toku još 1989. i 1990. godine, veliki broj primera. Citirao sam vam čak i vaše novine, o upadanju, o hapšenju, o odvođenju ljudi kojima se ne zna trag i tako dalje i tako dalje. Mislim, to je vama poznato. Da li vi mislite, gospodine Mesiću, budući da ste tada bili predsednik Vlade, da ste najveći krivac za sukobe sa Srbima u Hrvatskoj?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Iako je ovo besmislica, ali ja ću odogovoriti. Naime, išlo se na provokaciju hrvatskih vlasti da bi se uspostavila granica o kojoj sam govorio. Konkretno, u Pakracu dolazi do sukoba između dvije struje u jednoj policijskoj stanici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. To ste već objašnjavali.

SUDIJA MEJ: Dozvolite da svedok završi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Oduzima mi vreme. O tome je juče već govorio.

SUDIJA MEJ: Vi ovde iznosite vrlo ozbiljne navode na koje svedok mora da odgovori. Izvolite.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Budući da je jedan dio policijske stanice

razoružan, ministar unutrašnjih poslova šalje pojačanje tamo i razoruža napadače. Time sve biva završeno. Ali izlazi armija na ulice, sa 20, 30 tenkova i tobože rastavlja sukobljene strane. Nema sukobljenih strana. Imaju oni koji napadaju policiju i oni koji policiju brane. Nema sukobljenih strana. Nema međunacionalnog sukoba. Nitko nije ranjen. Niko nije ubijen. Ja dolazim u Beograd. Borisav Jović, predstavnik Srbije u Predsjedništvu Jugoslavije, kaže da je došlo do masakra Srba u Pakracu, gdje je 40 ljudi izmasakrirano. Ja kažem: "Pa ja sam jučer bio u Pakracu, nitko nije ranjen. A gdje si to pročitao?" A on kaže: "U titogradskoj 'Pobjedi'." A gdje je Titograd? Gdje je Pakrac? Nikakve veze jedno s drugim nema, ali to se vidi da je jedan scenarij. Trebalo je uvući armiju da osigura granice koje su vrlo dobro poznate, ne samo generalu Kadijeviću, nego i ovde optuženom, Slobodanu Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovome optuženom nisu. Inače, ne smatram se optuženim ovom lažnom tužbom. Pošto ste vi tako se ponašali kako kažete, vi ste se ponašali široko demokratski i tako dalje, kako je onda moguće i zbog čega ste vi onda bili nosilac programa da Srbe treba izbaciti kao konstitutivni i državotvorni narod iz Ustava Hrvatske?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Hrvatska je proglasila svoju samostalnost, imala je svoje institucije, imala je svoj Parlament koji je donosio zakone. Ja nisam sada u prilici da tumačim zašto je koji zakon donesen i na koji način je Ustav donešen, pošto postoji procedura po kojoj se to radi. Na znam u kom slučaju bih ja sada morao odgovarati za onu odluku koju donese Parlament moje zemlje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kojim vi predsedavate. Dakle, vi verujete da ste vi zadržali status Srba koji su imali po svim dotadašnjim ustavima, kao konstitutivnog naroda u Hrvatskoj, da bi se oni i onda zbog nečega bunili? Je li to vaše uverenje?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Institucionalno nisu bila ugrožena nikakva prava niti Srba, niti bilo koje nacionalnosti. Priznajem, bilo je neprihvatljivih poruka, ali o njima se moralo raspravljati za stolom, a ne razarati Vukovar, ne razarati Dubrovnik, ne razarati Škabrnju, ne razarati Voćin, ne razarati Četkovač, ne masakrirati ljude. Na taj način se ne može riješiti ni jedan spor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, Vi ste kao član Predsedništva kasnije i uvećali svoju odgovornost za sve što se desilo Srbima u

Hrvatskoj u periodu 1990., 1991., 1992. godine, a kasnije vaša odgovornost, kao hrvatskog predsjednika, hrvatskog Sabora, dakle vi ste svojevremeno, početkom 2000. izjavili na televiziji da su Hrvati 1995. godine "kroz vojne akcije 'Bljesak' i 'Oluja' izvojevali u domovinskom ratu veličanstvenu pobjedu nad pobunjenim Srbima u Krajini." Gospodine Mesiću, nije sporno da su "Bljesak" i "Oluja" akcije koje označavaju vršenje ratnih zločina i etničkog čišćenja svih Srba u Hrvatskoj. Da li i dalje, i danas Ö

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, znate da ovo sada nije vreme za držanje govora ili za izvođenje dokaza, što vi sada pokušavate da uradite. Imate li pitanje za svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam pitanje. Ako su to bile veličanstvene akcije, zašto sada kažete da Bobetko treba da odgovara, ako je vršio nešto "veličanstveno", po vašim rečima?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Pobjede u domovinskom ratu bile su veličanstvene, jer su omogućile Hrvatskoj da dođe na svaki pedalj hrvatske države i da uspostavi funkcioniranje institucija hrvatske države. U tim bitkama, kao što se i inače događa, dogode se i zločini. Ja se zalažem da svatko odgovara za ono što je počinio. Hrvatska je donijela Ustavni zakon o suradnji sa haškim Tribunalom. Zalažem se da se svakome omogući obrana ko je osumnjičen da odgovara pred haškim Tribunalom. Ako se radi o hrvatskim građanima, da mu se omogući obrana, maksimalna, uz sve, sav dignitet i uz svo uvažavanje koliko je tko pridonio za samostalnost Hrvatske, ali želim da svi građani budu ravnopravni pred zakonom, jer onda tek možemo očekivati da ostvarimo svoje strateške ciljeve, a to je da uđemo u evroatlantske integracije, što je naš, zaistinu, strateški cilj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja shvatam da vi isterivanje 250.000 Srba iz Krajine i izvlačenje 10.000 njih iz kolone, po nalazu komesara UN Eme Bonino (Ema Bonnino) kojima se ne zna nikakav trag, to nazivate pojedinačnim akcijama i pojedinačnim zločinima? Isterivanje 250.000 Srba i uništavanje iz kolona tolikih hiljada ljudi, to nazivate pojedinačnim zločinom? Je li to tako? U okviru veličanstvenog, veličanstvenog Ö

SUDIJA MEJ: Svedok je na ovo odgovorio. Nije jasno na koji način je ovo relevantno za optužnicu. Radi se o događajima iz 1995. godine. Pređite na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas Ö

TUŽILAC NAJS: Smem li ja nešto da kažem? Bojim se da smo stigli do vremenskog ograničenja, do granice koju je Pretresno veće odredilo. Optuženi postavlja pitanja o nečemu što uopšte nije bio predmet svedočenja. Tipično za njega. Prešao je na godine, prešao je preko godina 1991. i 1992. sa jednom optužbom na koju svjedok nije imao prilike da odgovori.

SUDIJA MEJ: A koje je to bilo pitanje?

TUŽILAC NAJS: Samo da nađem Ö On je rekao da je otežao sve svojim ponašanjem 1991. i 1992. godine, ali nije naveo ništa konkretno.

SUDIJA MEJ: Mislim da se svjedok time pozabavio. Gospodine Najs, pitanje vremena stvarno postoji. Shvatili smo da ovaj svjedok sutra ne može da ostane, da li je tako?

TUŽILAC NAJS: On je rekao da će sigurno tu da bude juče i danas, možda može da ostane i sutra. Ja ću znati kakvi su njegovi planovi za putovanje malo kasnije, ali Pretresno veće može, naravno, da pita svjedoka.

SUDIJA MEJ: Gospodine Mesiću, čuli ste kako stoje stvari sa vremenom. Da li ste sutra uopšte u mogućnosti da dođete pre podne ili morate da se vratite?

SVEDOK MESIĆ: Moje obaveze su sutra poslije podne, dakle jedan dio prijepodneva, ja bih mogao biti prisutan u ovoj sudnici.

SUDIJA MEJ: Da li biste mogli da ostanete ovde sutra od 9.00 do 10.00?

SVEDOK MESIĆ: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, onda možete da nastavite do 14.00 danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro.

SUDIJA MEJ: Možete sutra, takođe da iskoristite nekoliko minuta, ali moramo

ostaviti vremena i drugim učesnicima u raspravi da unakrsno ispituju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. U svom intervjuu predsjednici Udruženja književnika Hrvatske, ona se zove Marija Pejakić - Mikuljan, to je "Nova matica" broj 7 od 1992. godine, na pitanje kako je došlo do toga da napišete knjigu, vi ste, između ostalog, rekli: "Moja je prvobitna zamisao bila da se knjiga zove 'Kako sam rušio Jugoslaviju', dobio sam sugestiju od gospodina Genšera, da možda u Evropi (Europe) takav naslov ne bi dobro prihvatili. Genšer je dodao da smo svi pridonijeli rušenju Jugoslavije. To mi se učinilo prihvatljivim, pa je zato i takav naslov moje knjige." To vi kažete, a onda na sledeće pitanje "kako prognozirate izgled Balkana nakon završene drame", dakle i između ostalog odgovarate: "da zaključim, logično je ako je protivnik *a priori* proglašen đavolom, onda takođe treba uništiti njegovu đavoljsku obitelj, njegovu đavoljsku zemlju i cijelu njegovu đavoljsku povjest". E sad ovo, ovo nameće pitanje: ko je to Srbe *a priori*, unapred proglasio đavolom koga treba uništiti? Da li ste vi to uradili sami ili rukovodstvo u kome ste učestvovali ili u dogovoru sa Genšerom i kakva je vaša uloga u uspostavljanju takve apriorne kvalifikacije?

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori na ovaj niz pitanja koji je sadržan u jednom. Prvo pitanje je bilo, citat koji vam se pripisuje, o eventualnom nazivu knjige "Kako sam rušio Jugoslaviju". Možda biste prvo mogli na to da odgovorite, a onda smo čuli pitanje o vašoj prognozi za Balkan, to je bilo drugi deo pitanja.

SVEDOK MESIĆ: Točno je da je naslov prvog izdanja moje knjige bio "Kako smo srušili Jugoslaviju", a drugo izdanje je imalo naslov "Kako je srušena Jugoslavija". To sam rekao zbog objektivizacije stvari. Naime, Hrvatska, Slovenija i druge republike tražili su konfederalan model. Srbija je tražila takozvanu "čvrstu federaciju". *Status quo* nije mogao ostati. Dakle, morali smo ići na osamostaljenje. U nestanku, dakle, Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije sudjelovali smo svi. Mi koji smo željeli promjene i konfederalan sustav, a koji bio oročen na tri do pet godina i oni koji su rušili takođe federaciju, a da bi uspostavili jednu drugu federaciju koju Hrvatska, Slovenija, Makedonija i Bosna i Hercegovina ne prihvaćaju. Zato sam u drugom naslovu išao na objektivizaciju, a iz sadržaja se vidi o čemu se u toj knjizi radi. Što se tiče drugog dijela, to niti je moj citat, niti sam ja ikad igdje na takav način komunicirao. Tko je to napravio, tko je to doveo u zabludu

optuženog, ja to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. Kada već govorite o tome da sam ja stvorio takozvani "srpski blok" u Predsedništvu, trebalo bi, pretpostavljam, da pre toga imate u vidu da su sve podele u Predsedništvu nastale po osnovu političke podele o sudbini Jugoslavije, a ne po osnovu nečije volje ili uticaja. Je li tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: A jasno je da je srušeno vodstvo u Kosovu i uništena autonomija, da je srušeno vodstvo u Vojvodini i srušena autonomija i da je bilo srušeno vodstvo u Crnoj Gori. Ta tri predstavnika, uz Borisava Jovića koji je predstavljao užu Srbiju, bili su "srpski blok". Vidi se na koji način su glasovali i to kad Borisav Jović podnosi ostavku i drugi podnose, ali odmah nastupa Slobodan Milošević i kaže "Jugoslavije nema, ustav nećemo provoditi, za nas ne postoje odluke Predsjedništva", a on, kao predsednik Srbije koji bi morao doći na sednicu Predsjedništva, jer po Ustavu on mora zamijeniti člana ako je otišao iz Predsjedništva, on kaže: "Ja to neću učiniti". Mene sada zanima tko ruši Jugoslaviju? Mi želimo drugi koncept i to je bilo legalno i legitimno. Mislili smo ova, ovakva Jugoslavija je neodrživa. Idemo na model koji je održiv, ako se ne bude mogao održati, u miru ćemo se razići i između sebe surađivati kao što to rade Česi i Slovaci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, to šta ste sad rekli, rekli ste i juče, pa prikazali jednu kasetu koja govori sasvim suprotno, jer nigde tamo nisam rekao da Jugoslavije nema, naprotiv, rekao sam, da sam za Jugoslaviju. A što se tiče ostavke, ona je bila, kao što sam i objasnio tada, to ste emitovali, reakcija na činjenicu da Predsedništvo neće ni svoje sopstvene odluke da donosi i zato je Skupština Srbije odbila ostavku Jovića i vratila ga u Predsedništvo. I to je sve trajalo dva dana. Prema tome, to šta sam ja rekao da neću da idem mesto njega, smatrao sam da on mora da se vrati da nastavi da radi i da je njegov čin ostavke bio čin reagovanja na činjenicu da Predsedništvo svoje sopstvene odluke neće da sprovodi. I smatrao sam ...

SUDIJA MEJ: Gde je pitanje, gde je pitanje za svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Snimak koji ste prikazali i videli, a prikazali ste moje izlaganje na televiziji, gde ste Vi to videli da sam ja rekao "Jugoslavije više nema" i tako dalje i da Predsedništvo neće da funkcioniše, kad se Borisav Jović, pa događaji vas demantuju, vratio posle par dana u Predsedništvo?

SUDIJA MEJ: Dajte svedoku da odgovori. Možete li da nam pomognete s tim u vezi, gospodine Mesiću, ili ne?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Prvo, ja nisam prikazivao nikakve inserte. To se mene, u stvari, ne tiče. To pri ... To traži Tužilaštvo. Što se mene tiče, meni baš nije veliki užitak gledati na televizijskim snimkama Slobodana Miloševića. To mi je, to mi nije ni na kraj pameti. A što se tiče same snimke, pa to smo vidjeli. Borisav Jović i Nenad Bućin podnose ostavke, a odmah nastupa Slobodan Milošević i kaže da neće iskoristiti svoje pravo zastupati Borisava Jovića u Predsjedništvu, dok ovaj još nije bio na Skupštini i dok nije odbijena njegova ostavka. Dakle, opet s matematikom optuženi nekako, a sad vidim i sa vremenom, nekako ne stoji najbolje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, Skupština je bila zakazana, znate dobro da vreme nije proteklo dugo, da se Jović vratio da radi u Predsedništvo po odluci svoje Skupštine, svoje republike i da to uopšte nema veze što pričate.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Drugim riječima ...

SUDIJA MEJ: Ne, nećemo da nastavimo ovako. Dajte da pređemo na neku drugu temu. Još uvek niste pitali nijedno pitanje o dokumentima koji su prezentirani. Ako želite to da uradite uopšte, trebalo bi da to učinite u sledećih 40 ili 45 minuta koliko vam je preostalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nastojaću, gospodine Mej, da se osvrnem i na to, ali s obzirom da sam tek prekjuche obavešten da će svedok da bude raspoloživ dva i po puta manje nego što je planirano, onda gledam da napravim selekciju onoga šta je važnije. Da li je tačno, gospodine Mesiću, da je politički stav Srbije i Crne Gore bio da se suprotstave razbijanju Jugoslavije i da li je tačno da nikakvu, kako vi kažete, čvrstu federaciju nisu predlagali predstavnici Srbije i Crne Gore, već, naprotiv, jednu demokratsku federaciju, demokratsku, slobodnu. A vi se sećate da je, na primer, Srbija na sastanku predsednika svih republika u Sarajevu podržala predlog Izetbegović - Gligorov koji je nudio najlabaviju moguću federaciju, ali, ipak, državu, a ne nekakav, po vašemu savez konfederalni, na pet godina. Dakle Srbija je podržala taj plan koji je praktično osamostaljiavao sve republike, ali ih je ipak zadžavao u nekakvoj vrsti države. Mi smo želeli da se sačuva Jugoslavija i to je

ono šta ne možete ni vi osporiti. Je l' to tako ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mislim da je optuženi, optuženi rekao upravo ono što je trebao reći. Oni su bili protiv Jugoslavije. Nudili su nešto što Hrvatska i Slovenija ne mogu prihvatiti. Dakle, on je protiv tadašnje Jugoslavije. I to ja upravo tvrdim. On je bio protiv Jugoslavije i zato što je bio protiv, išao je na vojnu opciju, išao je na razaranje Jugoslavije, ali sa vojnom opcijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A iz čega ste vi zaključili da smo mi bili protiv Jugoslavije kad je cela javnost sasvim dobro znala da se zalažemo isključivo za opstanak Jugoslavije? I govorili smo da je to najbolje rešenje za sve južnoslovenske narode i da nikome neće biti bolje. A što se tiče sloboda i prava, samostalnosti republika, pa one se nikad nisu dovodile u pitanje.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Da smo prihvatili ono šta je predlagao optuženi, onda bi nam bilo tako ljepo kao što je bilo Albancima na Kosovu, a tu ljepotu nismo htjeli iskusiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da vi ste, vi ste u Hrvatskoj bili, koliko razumem, pod nekim pritiscima Srbije sve to vreme dok je trajala Jugoslavija. Ja te pritiske nigde nisam zapazio, pa ne znam gde ste ih vi zapazili. Da li možete da mi kažete?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mislim da je pitanje besmisleno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim u turizmu, možda, pošto je bilo mnogo turista iz Srbije na jadranskoj obali. Da li je tačno, gospodine Mesiću, da je prva podela u Predsedništvu nastala povodom vaše izjave, da vi želite da budete poslednji predsednik Jugoslavije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženi ima nevjerojatnu imaginaciju. I ima veliku, veliko svojstvo da iskrivljuje stvari. Njemu je vrlo dobro poznato što sam ja govorio ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta ste govorili?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam došao u Beograd, izabran u Predsjedništvo i moja izjava da Jugoslavija, onaka kakva je bila, u tom modelu, ne može opstati. Sve što se posle događalo, potvrdilo je da sam ja bio u pravu. I da moramo naći političko rešenje, jer ukoliko ga ne nađemo, bit ću zadnji, ne da ja želim, da ću biti zadnji predsjednik Jugoslavije i ja sam bio zadnji predsjednik Jugoslavije, ali voljom onih koji su išli na ratnu opciju.

Onih, voljom onih koji nisu prihvaćali političko rešenje, nego koji su dali oružje u ruke onima koji su najmanje za to bili krivi. Krivi su jer su prihvatili oružje, ali je, po meni, najkrivlji onaj tko im je dao oružje u ruke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle nije sporno da ste dolazeći na funkciju predsednika, odnosno člana Predsedništva iz Hrvatske, rekli da Jugoslavija ne može da opstane i vama nije jasno, dakle, vi ne prihvatate da je to bio uzrok podela u Predsedništvu, dakle, takve vaše izjave, odnosno, nespojivost takvih vaših izjava sa dužnošću ...

SUDIJA MEJ: Sačekajte malo. Ne smete da iskrivljujete ono šta je rekao svedok. Svedok je odgovorio na pitanje. On vam je rekao da krivi vašu Vladu za ono šta se desilo i mislim da ne treba da se upuštamo u dalje prepirke o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, vi dobro znate, kao pravnik, da svaka država ima ustav i da se dok se taj ustav ne promeni, makar on bio loš, da taj ustav važi. I da kad kažem da su izjave gospodina Mesića, koji je po tom Ustavu bio izabran da vrši funkciju na jugoslovenskom nivou i to najvišu, bile nespojive sa tim Ustavom i sa odnosom prema Jugoslaviji. Dakle, hoću da tvrdim da je on, a ne nikakav Milošević, bio uzrok podela u Predsedništvu. Da li se sećate, na primer, da ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, već smo čuli vašu poentu, tu tezu ste izneli nekoliko puta, shvatamo šta želite da kažete. Vi ćete da iznesete svoju odbranu i mi ćemo time da se pozabavimo kada za to dođe vreme. Moraćemo da odlučimo o tome. Vreme je, zasada, ograničeno i predlažemo da se skoncentrišete na ovog svedoka, na njegova svedočenja, a ne da dajete izjave. Pređite bolje na drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, vaša teza je da sam ja prisilio Crnu Goru da ne prihvati Karingtonov plan (Carrington Plan). Da li je jasno da to nije istina?

SUDIJA MEJ: Dozvolite da odgovori.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja to nigdje nisam tvrdio da je optuženi naterao Crnu Goru da ne prihvati Karingtonov plan. Ja samo tvrdim da je optuženi sa svojom politikom srušio autonomiju Vojvodine, autonomiju Kosova i srušio vodstvo koje je bilo legalno izabrano u Crnoj Gori. Da je

proveo, takozvani, takozvanu "antibirokratsku revoluciju" kojom je, u stvari, uništio Jugoslaviju, jer ako se unište konstitutivni elementi federacije, a to su dvije pokrajine, onda ni Jugoslavija više ne može egzistirati. Mi tu sudbinu koju je doživjelo Kosovo, nismo htjeli. I ja moram biti sada do kraja sasvim jasan. Zašto se optuženi nije previše bunio kad Srbi bježe iz Hrvatske? Zato što mu je ta masa trebala da s njom naseli Kosovo kad istjera Albance sa Kosova. To je taj plan kojeg je imao optuženi: izbaciti Albance i dovesti Srbe iz Hrvatske. To je bio njegov plan. I da destabilizira Albaniju (Albanija) i da destabilizira i Makedoniju, jer će one, ona masa Albanaca koja dođe, jasno destabilizirati te dvije slabe zemlje. To je bio njegov plan i računao je da će on biti faktor kojeg će međunarodna zajednica tražiti da smiri cijeli region. Ali djelovao je NATO pakt i zaustavio te njegove paklene planove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, vaša imaginacija je, zaista, za svako divljenje ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Zahvaljujem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... ali, na žalost, ali, na žalost, ima veoma velike defekte. Prvo, što se tiče Crne Gore, da li se sećate da je u Crnoj Gori sproveden referendum. Dakle ne "antibirokratska revolucija" koja je nešto zarobila narod i potčinila ga, nego je na referendumu građana Crne Gore, da su se na referendumu oni opredelili za Jugoslaviju, a ne pod bilo kakvim pritiskom. Je li to istorijska činjenica?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ja sam na to odgovorio. Sve što je rađeno na tome prostoru, rađeno je voljom i, voljom ne samo Miloševića, nego njegovog režima. Rušenje ovih vođstava bila je njegova volja. On je držao govore pred milijunskom masom, on je mobilizirao ljude, on ih je, on ih je uvjeravao kako će svi Srbi živjeti u jednoj državi. Jasno, kad se otmu tuđi teritoriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokažite mi taj moj govor, molim vas, gde sam ja neku reč rekao protiv Hrvatske ili protiv Jugoslavije. Da li imate jedan jedini takav primer?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Svakako, ako se tvrdi da Srbi u Hrvatskoj imaju pravo na samoopredjeljenje, a oni donose odluku, ne Srbi u Hrvatskoj, nego pobunjeni Srbi, da ne bi netko mislio da su, da ja okrivljujem Srbe u Hrvatskoj, najveći dio Srba je živio u Zagrebu, njih je više u Zagrebu nego u cijeloj Krajini, ja govorim o pobunjenom djelu Srba. Oni su htjeli pripojenje Srbiji i donijeli su takvu odluku. A Miloševićev režim i on na čelu tvrde: "Svi

Srbi u jednoj državi.” Znači i ovi koji se pripajaju, istina Srbija nije donijela odluku kojom bi to, koja bi to ozakonila, ali nisu bili ni protiv toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nije tačno. To je, jednostavno, najobičnija laž, a svako pominjanje jedne države odnosilo se na Jugoslaviju, kao naš zajednički interes svih jugoslovenskih naroda. I ja sam govorio: “Tako jedino svi Srbi mogu živeti u jednoj državi, ako se sačuva Jugoslavija, ali i svi Muslimani mogu živeti u jednoj državi, ako se sačuva Jugoslavija i svi drugi jugoslovenski narodi koji su rasejani širom Jugoslavije” i to nikome nije smetalo. To je ono šta je istina, gospodine Mesiću. Ja mislim da vas pamćenje služi dobro i da vi sada špekulišete. Je li to tačno ili ne?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Mene pamćenje sasvim sigurno dobro služi, jer je optuženi rekao: “Ako Slovenci žele otići, neka odu. Ako, i idete, bre, što pre ...”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad sam to rekao?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ako, ako Hrvati žele otići, neka odu, ali očito svi Srbi ostaju u jednoj državi. Drugim riječima, oni sa teritorijama ostaju u toj državi koju on naziva dalje “Jugoslavija”. Ja je zovem “invalidna Jugoslavija”. On je zove drukčije, ali, u redu, svako ima pravo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li iz ovoga šta ste sad rekli vi potvrđujete da Srbi u Hrvatskoj su pod vašom vlašću izgubili svojstvo konstitutivnog naroda, dakle naroda koji ostvaruje pravo na samoopredeljenje? Da li vi to potvrđujete, pravo koje su imali po svim ustavima do Ustava 1990. godine? Da li vi to potvrđujete ovom vašom izjavom?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Srbi su ostvarili svoje ustavno pravo na samoopredeljenje i formirali su Republiku Srbiju ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitam vas za Srbe u Hrvatskoj, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne znam zašto ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne govorimo o Srbima u Srbiji, nego Srbima u Hrvatskoj: Srbi u Hrvatskoj su imali status konstitutivnog naroda u Hrvatskoj i to nije bio ...

SUDIJA MEJ: Mislim da se ovo degeneriše u prepirku koja nas nikuda ne vodi. Ovo su možda pitanja koja ćemo upravo morati da razrešimo na kraju.

Sa ovim svedokom vi ne napredujete nimalo i besmisleno je da nastavljate dalje. Unakrsno ste ga ispitali vrlo temeljno. Sada pređite na neku drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo da li je vama jasno da kada govorite o Vojvodini i Kosovu, da je reč o autonomnim pokrajinama unutar Srbije, te, prema tome, ne možete to prenositi na Hrvatsku, na Sloveniju, na Bosnu i Hercegovinu, na Makedoniju. Prema tome, unutrašnje ustavne promene u Srbiji bile su stvar Srbije. Dakle ne stvar Hrvatske. Nije Vojvodina u Hrvatskoj, nego u Srbiji. Da li i to pravo odričete Srbiji, da se unutar sebe uredi onako kako smatra da je najbolje?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženog opet hvata amnezija. Naime, pokrajine su bile i konstitutivni element federacije i Srbije i konstitutivni element federacije, a on im je taj dio ukinuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi nemamo očigledno vremena da vodimo ovu vrstu, ovu vrstu rasprave ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nemamo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislim da su ustavni stručnjaci nadležni da rasprave ova pitanja, a pogotovo ovo vaše nakazno shvatanje prava naroda na samoopredeljenje ...

SUDIJA MEJ: To su sve komentari, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mislite li da je Teritorijalna odbrana u republikama bila pod komandom Predsedništva i Vrhovne komande, a delom je kontrolisala republika? Kada je u pitanju Teritorijalna odbrana Srbije, potpuno neistinito tvrdite da su jedinice Srbije i Crne Gore vodile borbu u Hrvatskoj, jer je TO Srbije i Crne Gore isključivo bila pod komandom vojske. To imate u vašoj izjavi na strani 19, tu vašu tvrdnju. Kako možete tako nešto da tvrdite?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Teritorijalna obrana napadala je Dubrovnik zajedno sa odmetnicima iz Bosne i Hercegovine, a što se tiče napada na Hrvatsku, vojska je bila pod zapovjedništvom Generalnog stožera, odnosno Generalštaba i ona je, zajedno sa teritorijalcima, napadala hrvatske gradove i hrvatska sela, a iz Srbije su dolazile postrojbe vojske koje su se uključivale u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj u napadima i etničkom čišćenju. To je

nemoguće da u Srbiji nitko nije vidio da odlaze tenkovi za Vukovar, da odlaze tenkovi na druge djelove Hrvatske. Mene čudi, mene čudi, to su dosta uočljive pojave, morao je neko vidjeti da vojska iz Srbije odlazi u Hrvatsku, za vrijeme rata u Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li je vama poznato da je Jugoslovenska narodna armija bila na celoj teritoriji Jugoslavije, te da, prema tome, nije Hrvatska bila demilitarizovana republika u SFRJ, pa je onda, kad sam ja napravio “pakleni plan”, vojska grunula u Hrvatsku, nego se vojska nalazila na teritoriji Hrvatske, isto kao što se nalazila na teritoriji Srbije i bilo gde. Da li je to vama jasno i da li je vama jasno da se to događalo u vreme napada na vojsku, sukoba s vojskom, vaših odluka da se istera vojska, jugoslovenska vojska? Ne, dakle, srpska vojska, nego jugoslovenska vojska, što je sve bilo neustavno, je li to tačno ili nije, gospodine Mesiću?

SUDIJA MEJ: Ne, ovo ću ja sada da privedem kraju. Gospodine Mesiću, iznet je navod da, kao prvo, jugoslavenska vojska je već bila u Hrvatskoj, prema tome nije stvar bila u tome da je ona dovedena tamo. Drugo, da je ta vojska bila izvrgnuta napadu. Hoćete li, molim vas, da se osvrnete na ta dva navoda?

SVEDOK MESIĆ: Vrlo rado. Radi se o tome da su iz garnizona jugoslavenske armije, koja je postala srpska, jer je do kraja srbizirana, ja sam već rekao da su drugi narodi izašli i komandni sastav i vojnici i da je ta vojska naoružavala odmjernike i zbog toga su bili pod blokadom, da ne bi nastavili sa naoružavanjem onih koji ruše institucije hrvatske države. Ali, molim ljepo, Novi Sad nije u Hrvatskoj, a Novosadski korpus napada Vukovar. Beograd nije sigurno u Hrvatskoj, a iz Beograda dolaze jedinice, gardijske jedinice koje napadaju Vukovar. To je netko morao uočiti. Uočili su makar oni koji su te jedinice i te sudionike, u tom, u tom agresivnom ratu unaprijeđivali i davali im odlikovanja. A to vrlo dobro zna optuženi o kome se radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, vi, kao što dobro znate, armijske oblasti nisu bile podudarne sa granicama republika. U Saveznoj Republici Jugoslaviji ni sada nisu podudarne sa granicama republika. Na primer, Druga armijska oblast, čije je sedište u Podgorici, u glavnom gradu Crne Gore, zahvata i veliki deo zapadne Srbije. Nisu postojale republičke Jugoslovenske narodne armije, nego je postojala jedinstvena

Jugoslovenska narodna armija za koju ste vi doneli odluku, naći ću vam tačno podatak i kada, da se istera sa teritorije Hrvatske, da se blokiraju garnizoni, da im se iseče struja, voda, da se napadaju vojnici, da se ubijaju, da se prebijaju, hapse i tako dalje. Da li je vama to poznato ili nije, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Optuženi vrlo dobro zna da je to samo jedan falsifikat. Ja nikakve odluke, niti sam mogao donositi, niti sam donosio. Ali da nikakva vojska iz Srbije nije smjela razarati hrvatske gradove, to optuženi vrlo dobro zna i mene bi zanimalo gdje je stavio protest da tenkovi iz Srbije idu razarati hrvatske gradove? Gdje je on to protestirao?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, kad je bilo granatiranje Dubrovnika, ja sam bio zajedno s vašim tadašnjim predsjednikom na konferenciji, sa lordom Karingtonom (Peter Carrington) i onda sam rekao da smatram da je suludo bilo kakav sukob, da je Dubrovnik hrvatski grad i da to nema veze sa onim šta vi govorite. Ali da se vratimo, da se vratimo na to vaše, tu vašu priču o srbiziranoj vojsci, jer ta konstrukcija o uticaju srpskog bloka je posebno besmislena, kada se imaju u pitanju posebno vojni kadrovi. Je li Veljko Kadrijević bio na čelu kao hrvatski kadar, general iz Hrvatske, pola Srbin, pola Hrvat? Je li Adžić bio iz Bosne i Herecegovine? Je li Brovet bio Slovenac? Je li Jurjević takođe bio Hrvat kad govorimo o ...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, Vi ovde ne svedočite. Izneto je ovde, gospodine Mesiću, da niste bili u pravu kada ste rekli da se srbizira JNA. Naime, spomenuta su, u tom kontekstu, dva generala. Moliću da to komentarišete.

SVEDOK MESIĆ: Ja nikome nisam brojao krvna zrnca, ali to što su neki pojedinci ostali, jer su se plašili za svoju egzistenciju, to ne tvrdi ništa, jer je najveći dio Hrvata izašao iz JNA, svi Slovenci, osim Broveta, su izašli, možda je još neki ostao, ali to su samo pojedinci. Albanci su napustili vojsku. Bosanci su napustili vojsku. Dakle ja samo govorim o činjenicama, a pojedinci, pa pojedinci samo potvrđuju pravilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, da li vi znate da ni 1995. godine, ni 2000. godine, Vojska Jugoslavije nije bila etnički čista, ne samo po vojničkom sastavu, nego i po generalskom sastavu? Ni 10 godina posle toga. Zašto falsifikujete fakte? Zašto pokušavate da manipulišete na takav način? Vi znate da je u vojsci, u JNA, tada bilo pripadnika proporcionalno, s obzirom samo na regrutni sastav i proporcionalno s obzirom na

oficirski i generalski sastav, ne proporcionalno, nego je čak proporcionalno bilo više iz drugih republika nego iz Srbije. I to je bila jugoslovenska vojska. I sami ste govorili da je bila integrativni faktor. Prema tome, zar nije besmisleno da govorite da je Srbija uzela pod komandu jugoslovensku vojsku. Pa sve nas je vojni vrh primao kad ...

SUDIJA MEJ: Evo, još jedan govor. Kaže se da niste u pravu kada govorite o etničkom sastavu. Spomenuta je, takođe, godina 1999. i 2000., međutim, one nas ne zanimaju. Nas zanimaju godine iz predmetnog vremena, dakle 1991. godina. Možete li da nam kažete nešto o etničkom sastavu u to doba ili se vi oslanjate na ponašanje te armije kad kažete da se ona srbizirala?

SVEDOK MESIĆ: Najveći dio Hrvata napustio je jugoslavensku armiju, kad je bilo notorno da jugoslavenska armija vodi agresivni rat protiv Republike Hrvatske. Najveći dio Slovenaca izašao je onda kad je bilo sasvim notorno da armija vodi agresivni rat protiv Slovenije. Isto se to dogodilo i sa drugim republikama. Da li su ostali pojedinci, pa to je manje važno. Ostali su neki pojedinci i ja to tvrdim, ali je ta armija vodila politiku za koju priznaje general Kadijević da je uspostavljala granice: Virovitica - Karlovac - Karlobag. To vrši, to govori general Kadijević, bez obzira ko je njemu otac i tko mu je mama. Mene to ne interesira, nego je on bio u funkciji velikosrpske politike i agresije na Republiku Hrvatsku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja pretpostavljam da o tome može da svedoči general Kadijević, a ne vi, gospodine Mesiću, šta kaže general Kadijević. Da li je Predsedništvo u saopštenju za javnost 1. oktobra, Predsedništvo, vaše Predsedništvo izrazilo zabrinutost da savezni organi, Skupština, ne funkcionišu, da je Predsedništvo zbog toga u krizi i da predsednici žele da održavaju proširene sednice na kojima će prisustvovati predstavnicima republičkih i savezne Vlade i tako dalje? Da li se toga sećate? To imate i u vašoj izjavi na strani 8 u drugom pasusu.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Nisam siguran da sam ja u to vreme bio u Beogradu, ali da savezne institucije nisu funkcionirale, to je sasvim jasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je na sednici 3. oktobra Predsedništvo izjavilo da je Jugoslavija suočena sa neposrednom ratnom opasnošću, prema tome, ne radi se o sednici "krnjeg Predsedništva", nego o

sednici gde je prisustvovalo šest članova Predsedništva? Da li je tačno da je funkcionisalo u stanju neposredne ratne opasnosti? Da li je tačno da su na sednici, kada je konstatovano da se prelazi na rad u uslovima neposredne ratne opasnosti, prisustvovalo, dakle, dve trećine članova Predsedništva? Je li to tačno ili nije?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Ne, nije tačno. Jugoslavija nije bila pred ratnom opasnošću. Jugoslavija je bila ugrožena srpskom agresijom. Srbijanskom agresijom na dijelove Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, osim tih političkih kvalifikacija koje su prilično, ovako, nedolične, vi nemate ni jedan argument da ponudite. Reč je bila o napadu na Jugoslaviju, o ratu protiv Jugoslavije, o secesiji protivustavnoj i nasilnoj, o isterivanju jedinica Jugoslovenske narodne armije sa teritorije Republike Hrvatske. Molim Vas, vaša konstrukcija o tome da sam ja naređivao Kadrijeviću, da nije možda i to napisao ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, nismo ovde da slušamo govore. Za danas smo skoro završili. Možda bi bilo dobro ako bi tužilac mogao da nam kaže koliko će vremena da mu bude potrebno za dodatno ispitivanje.

TUŽILAC NAJS: Pa mislim da bi 20 minuta trebalo da bude više nego dovoljno.

SUDIJA MEJ: Imaćete 20 minuta, ali treba da vidimo kako će to vreme da se odvija.

TUŽILAC NAJS: Neka vrlo bitna pitanja su pokrenuta s ovim svedokom i mislim da bi u zapisniku o tome valjalo da se ostavi odgovarajući trag, da vidimo kakav je zaista stav svedoka.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Mesiću, da li biste možda mogli da ostanete sutra duže od jednog sata? da li bi to bilo moguće?

SVEDOK MESIĆ: Meni je, meni je zadnja crta da budem u Zagrebu u 12.00, a treba mi sat najmanje, znači sat i pol mi treba za put, dok dođem do Zagreba. Možda sat i pol da produžimo, od 9.00 do 10.30.

SUDIJA ROBINSON: Da, to bi bilo od pomoći.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Dobro, optuženi će da dobije još pola sata, gospodin Tapušковиć pola sata, Tužilaštvo 20 minuta. Imate još pet minuta gospodine Miloševiću. Jeste li za danas završili ili imate još pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kakvoj bi, ako bi ta vaša tvrdnja bila tačna, u kakvoj bi obavezi mogla biti vojska da mene posluša, da sam ja, na primer, nešto naredio vojsci, tadašnjoj Jugoslovenskoj narodnoj armiji, kakvu je to obavezu mogla ona imati da mene posluša? I kako sam ja to mogao da naredim?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Formalno nije bilo nikakve obaveze, u tome i je riječ. Vi ste samo bili naredbodavac toj vojsci i kad sam pitao generala Kadijevića zašto sluša samo vas, rekao je: "U Srbiji su drugi svi još gori od njega." A to onda sa generalom Kadijevićem raspravite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko znam, vi ste ga pitali što on uopšte komunicira sa mnom, a ne zašto mene sluša, jer, kao što znate, to nije tačno.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: General Kadijević, kao sekretar narodne obrane nikada za čitavo moje službovanje u Beogradu nije došao k meni. A sjetite se koliko ste puta vi s njim razgovarali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kao i vi. Verovatno manje nego vi.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: He, he, opet ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao njegov Vrhovni komandant ...

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Opet me tjerate na smijeh, a nije mjesto gdje se možemo smijati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, recite mi, molim bas, vi na 17. strani izjave govorite da je "krnje Predsedništvo" izvelo puč uz civilno vođstvo zemlje. Da li je "krnje Predsedništvo" nastalo kao posledica vaše opstrukcije rada tog organa federacije i od strane onih članova Predsedništva koji su sledili tu vašu opstrukciju, ili je nastalo tako što oni koji su tu dolazili na sednice Predsedništva, što su nastavili da izvršavaju svoju obavezu? Da li je ono

učinjeno krnje vašim izlaskom iz njega ili time što su oni ostali na svojim dužnostima, odgovorni prema svojim obavezama? Da li tu ima neke logike, gospodine Mesiću?

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: “Krnje Predsjedništvo” nije moglo biti uspostavljeno nikakvim legitimnim i legalnim sredstvima. Nikakvim ekstenzivnim tumačenjem hrvatskog Ustava. To je ilegalna grupa ljudi koja je uvela izvanredno stanje, po dogovoru i uz sugestije Slobodana Miloševića, jer on je imao jedini utjecaj na te ljude, na to “krnje Predsjedništvo”, a ja ću vam reći i jedan podatak. Moj savjetnik je ostao u Beogradu. Tamo, prostorija u kojoj je zasjedalo Predsjedništvo, a kasnije “krnje Predsjedništvo”, bilo je vezano vratima sa nekadašnjim mojim kabinetom. Moj savjetnik je slušao o čemu se razgovara i preko Mađarske je došao u Hrvatsku i meni podnio izvješće, tako da sam ja znao što se razgovara u “krnjem Predsjedništvu”. Slobodan Milošević je tražio: da se ostavi Vukovar i da vojska ide na Zagreb. A general Kadijević je rekao da je to nemoguće, da su Hrvati toliko vojno ojačali da će ga tući po bokovima i da on do Zagreba neće ni doći. I na kraju je onda, očito, prevladalo mišljenje da se mora razoriti Vukovar. To je sada moje tumačenje. Ali, uglavnom, optuženi je tražio da se ide na Zagreb i to mi je svjedok, moj savjetnik Popović rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je najveća besmisao ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, da nastavimo sa ovim. Kada je vama rečeno da je došlo do ovog razgovora o Vukovaru, otprilike? O kom je datumu ovde reč?

SVEDOK MESIĆ: To je ono vrijeme kada ja nisam dolazio u Beograd, kad su bili učestali napadi vojske iz Novog Sada i Beograda po Vukovaru, a moj savjetnik je i dalje bio do pada Vukovara, bio je u Beogradu. I on je preko Mađarske dolazio. Ne mogu vam reći datum, ali to je taj period do pada Vukovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mesiću, a da li je vama poznato da su predsednici republika na sednice Predsedništva dolazili samo vrlo retko i po pozivu i da ja uopšte na sednicama Predsedništva SFRJ, osim u tim retkim situacijama, kad su bili svi drugi predesednici republika, uopšte nisam učestvovao. Kako možete sa takvom izmišljotinom koju bi morao neko znati, da operišete ovde? I to da vam je rekao vaš savjetnik koji je, navodno, prisluškivao ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Ovde se sada tvrdi da to nije istina, gospodine Mesiću. Možda biste mogli to da komentarišete, a zatim ćemo da prekinemo za danas.

SVEDOK MESIĆ – ODGOVOR: Prvo moram reći da se ovdje sada od strane optuženog špekulira. Ne radi se o sjednicama Predsjedništva SFRJ, jer ja vrlo dobro znam kako je sazivana bilo koja sjednica kojom sam ja predsjedavao. Ovde se radi o sjednici "krnjeg Predsjedništva". Kako su oni i koga pozivali, to ja ne znam. Ja samo znam što mi je moj savjetnik rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite nam ...

SUDIJA MEJ: Za danas ćemo da prekinemo, sada je 14.00. Sutra možete da nastavite. Da?

SUDIJA KVON: Pre nego što prekinemo za danas, samo bih hteo da predložim da transkript svedočenja gospodina Mesića u *Predmetu Dokmanović* bude zaveden kao dokazni predmet.

sekretar: Mislim da je to dokazni predmet 329.

TUŽILAC NAJS: Deo transkripta je označen kao deo paketa podnetog po Pravilu 92bis, ali drugi deo nije. Jednostavno bismo mogli celokupan transkript iz *Predmeta Dokmanović* da prihvatimo kao dokazni predmet na način kako to predlaže sudija Kvon (Kwon).

SUDIJA MEJ: Da, izvolite ... Prvo da se pozabavimo brojem dokaznog predmeta.

sekretar: Biće to dokazni predmet Tužilaštva 331.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja tražim da se i onaj drugi transkript koji je mnogo bogatiji sa svedočenjima gospodina Mesića uvrsti kao dokazni predmet, da ne govorim o kome se radi i pošto vam je to bio zaštićeni svedok onda.

SUDIJA MEJ: To nismo videli. Ima li kakvih prigovora?

TUŽILAC NAJS: Pa razmisliću do sutra. Problem je što se ni jednom broj stran-

ica koje je dao optuženi ne poklapa sa brojem stranica koje i mi imamo. Ipak, pogledaćemo o čemu se radi.

SUDIJA MEJ: U redu. To ćemo sutra da razmotrimo. Podsećam sve da zasedamo sutra od 9.00 do 16.30. Gospodine Mesiću, molim vas da dođete sutra ujutro na prvi deo rasprave. Hvala. Nastavljamo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo